

**Záznam zo zasadnutia Výboru pre deti a mládež Rady vlády Slovenskej republiky
pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť
Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR, Bratislava, 10. marca 2015,
10.00 hod. zasadacia miestnosť č. 117**

Prítomní (vrátane zúčastnených v zastúpení): vid' podľa prezenčnej listiny

Ospravedlnení: Štefan Matula, Oľga Nachtmannová, Michal Krivošík, Milan Tomka, Andrej Barborka, Michal Malárik

Neprítomní: Ľubica Libová, Darina Švábyová, Tomáš Huňa

Program rokovania:

1. Otvorenie
2. Kontrola plnenia uznesení, aktualizácia personálneho obsadenia výboru spojená s voľbou druhého podpredsedu výboru, aktualizácia pracovných skupín výboru
3. Informácia o zasadnutiach Rady vlády SR pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť a Celoštátnej stratégii ochrany a podpory ľudských práv v Slovenskej republike
4. Správa o plnení úloh vyplývajúcich z Národného akčného plánu pre deti na roky 2013-2017 za rok 2014 a návrh na jeho aktualizáciu
5. Informácia o návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
6. Rôzne
 - a) Informácia o projekte „Deťom priateľská komunita“
 - b) Informácia o plnení strategického cieľa č. 5 Národnej stratégie na ochranu detí pred násilím
 - c) Téma „práva dieťaťa“ počas SK PRES 2016
 - d) Informácia o uskutočnených aktivitách v rámci Medzinárodného roka rodiny 2014.

1. Otvorenie

Jozef Burian, predsedajúci, Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR

- otvoril zasadnutie výboru.
- v nadväznosti na potvrdenie uznávaniaschopnosti výboru vyzval na prípadné doplnenie návrhu programu rokovania výboru.
- informoval o doplňujúcom návrhu do bodu č. 6 Rôzne, a to na základe žiadosti riaditeľky Centra pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže Andrei Cisárovej o prezentáciu prípravy Národného projektu „Podpora Centra pre medzinárodno-právnu ochranu detí a mládeže“.
- členovia a členky schválili program výboru v rozšírenom znení.

2. Kontrola plnenia uznesení, aktualizácia personálneho obsadenia výboru spojená s voľbou druhého podpredsedu výboru, aktualizácia pracovných skupín výboru

Janka Divincová, tajomníčka Výboru pre deti a mládež

- informovala, že sekretariát výboru neeviduje žiadne nesplnené úlohy z prijatých uznesení výboru.

- vyzvala zástupcov Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR, aby výbor informovali o tom, ako postupujú legislatívne práce na príprave *Návrhu zákona o komisárovi pre deti a komisárovi pre osoby so zdravotným postihnutím*; doplnila, že naposledy bol materiál predmetom rokovania výboru vo fáze pred jeho predložením do medzirezortného pripomienkového konania, kedy výbor materiál odporučil do ďalšieho legislatívneho konania. Aktuálne bolo ukončené medzirezortné pripomienkové konanie – informácia má preto smerovať k obsahu zmien, ku ktorým v predchádzajúcom procese došlo.

Nadežda Šebová, Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR

- informovala, že *Návrh zákona o komisárovi pre deti a komisárovi pre osoby so zdravotným postihnutím* je po vonkajšom pripomienkovom konaní, ktoré trvalo celkovo 42 dní. Bolo k nemu uplatnených 153 pripomienok, z toho 17 zásadných. Zásadné pripomienky uplatnilo Ministerstvo spravodlivosti SR, Ministerstvo financií SR, Generálna prokuratúra, Ministerstvo vnútra SR, Ministerstvo zdravotníctva SR. Išlo prevažne o spresňovacie a legislatívno-technické pripomienky. Mimo rámca medzirezortného pripomienkového konania prebiehali podrobné a rozsiahle rokovania s Národnou radou Slovenskej republiky vzhľadom na jej pripomienky k časti týkajúcej sa spôsobu voľby komisárov. Pôvodný návrh obsahoval mechanizmus voľby komisára, ktorý spočíval v návrhu 15 poslancov. Momentálne je to na návrh poslanca a na návrh príslušného výboru. Príslušný výbor si zriaďuje Národná rada SR na volebné obdobie sama. Čo sa týka overovania podmienok zvoliteľnosti, tie nebude overovať kancelária Národnej rady SR, ako bol pôvodný návrh, ale príslušný výbor Národnej rady SR. Ďalej zmeny nastali v doložke vplyvov vzhľadom na posun termínu účinnosti zákona z 1. júla 2015 na 1. september 2015. Tu sa primerane presúvali finančné prostriedky na krytie zákona z roku 2015 na rok 2016.

Záver: Výbor zobral na vedomie informáciu o postupe legislatívnych prác na návrhu zákona o komisárovi pre deti a komisárovi pre osoby so zdravotným postihnutím a oboznámil sa so závermi medzirezortného pripomienkového konania k návrhu zákona

Janka Divincová, tajomníčka Výboru pre deti a mládež

- prítomných informovala o personálnych zmenách, ku ktorým došlo v rámci výboru a ktoré sú významnejšieho charakteru. S účinnosťou od 1.1.2015 verejná ochrankyňa práv, Jana Dubovcová stiahla nomináciu zástupcu svojej kancelárie vo výbore z finančných dôvodov, kedy jej schválený rozpočet neumožňuje personálne posilniť vlastný úrad a aktuálna vyťaženosť zamestnancov jej kancelárie bráni v zapojení sa do práce výboru; tajomníčka výboru verí, že toto rozhodnutie je dočasné a verejná ochrankyňa práv prehodnotí svoj postoj. Uviedla, že zo strany výboru bude v každom prípade spolupráca s verejnou ochrankyňou práv aj naďalej zachovaná formou ďalšej komunikácie a prizývaním do aktivít, ktoré organizuje výbor. Druhou zásadnou zmenou je ukončenie pôsobenia Ondreja Galla, druhého podpredseda výboru, v Rade mládeže Slovenska (a tým aj vo výbore). Je preto potrebné uskutočniť novú voľbu druhého podpredsedu výboru. V zmysle štatútu výboru, podpredsedom výboru, ktorého vymenúva alebo odvoláva predseda výboru na návrh členov výboru, je člen výboru, ktorý zastupuje organizáciu zaoberajúcu sa problematikou mládeže alebo je odborníkom, či zástupcom akademickej obce preukázateľne sa angažujúcim v oblasti mládeže. To znamená, že druhý podpredseda výboru sa na pôde výboru volí len z tých členov výboru, ktorí zastupujú organizácie zaoberajúce sa problematikou mládeže. Konkrétne ide o Elenu Valenteje – zo Združenia informačných a poradenských centier mladých ZIPCeM, Juraja Králika z eRka a Štefana Matulu z Detského fondu Slovenskej republiky. Pán Matula sa z dnešného rokovania výboru ospravedlnil. V prípade absencie návrhu kandidáta zostane funkcia druhého podpredsedu neobsadená, čo principiálne neznamená vážny zásah do chodu

výboru, nakoľko inštitucionálne prepojenie vo vzťahu k rade vlády zostáva zachované prostredníctvom prvého podpredsedu výboru. Pán Gallo zároveň avizoval, že sa bude rád aj naďalej zúčastňovať zasadnutí výboru, čo sekretariát s ohľadom na jeho angažovanosť a odborný vklad privítal. Z dnešného zasadnutia výboru sa ospravedlnil z dôvodu kolidujúcich povinností.

Jozef Burian, predsedajúci, Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR

- konštatoval, že zo strany možných kandidátov nebol prejavovaný záujem o neobsadenú funkciu druhého podpredsedu výboru.

- pripomenul, že iné výbory rady vlády majú zvoleného len jedného podpredsedu výboru

- vrátil sa v diskusii k informácii o návrhu zákona komisára pre deti a komisára pre osoby so zdravotným postihnutím; pripomenul, že posledná schôdza národnej rady sa uskutoční v novembri roku 2015 a ak sa nepodarí zvoliť komisára pre deti a komisára pre osoby so zdravotným postihnutím, riešenie uvedených komisárov sa môže predĺžiť aj na viac kalendárnych mesiacov. Budúci uchádzači na funkciu komisára musia získať aj podporu piatich renomovaných organizácií zaoberajúcich sa touto problematikou.

- podotkol, že nominácie na komisárov musia vychádzať z ich odborných skúseností, ich všeobecnej popularity a ich renomé v oblasti, v ktorej robia a nie politických nominácií.

Peter Guráň, prvý podpredseda Výboru pre deti a mládež

- vyjadril ľútosť, že odchádza druhý podpredseda Výboru pre deti a mládež p. Ondrej Gallo a uviedol, že jeho činnosť vo výbore bola skutočne mimoriadne aktívna. Zapájal sa do množstva aktivít, či už sa týkali participácie detí, či reprezentácie v Rade vlády SR pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť. Z tohto dôvodu mu v mene všetkých vyslovil poďakovanie za mimoriadne dobrú a veľmi ľudskú a odbornú spoluprácu. Uviedol, že by bolo potrebné na výbore tento jeho rozmer činnosti zdôrazniť a zároveň, v čo aj pevne verí, že p. Gallo bude v budúcnosti v štruktúrach, kde zúročí všetky jeho skúsenosti a bude s výborom naďalej spolupracovať.

- čo sa týka potreby voľby ďalšieho podpredsedu výboru, pripomenul, že rozhodnutie Výboru pre deti a mládež mať dvoch podpredsedov bolo založené na odlišných témach, na tom, že každý z podpredsedov má svoj špecifický záujem, informácie, skúsenosti v inej oblasti; z toho dôvodu by bolo dobré, aby boli vo výbore dvaja podpredsedovia. Práva detí sú pokryté medzinárodnými dohovormi a jednoznačne Dohovorom OSN o právach detí. Medzinárodný dokument v oblasti mládeže neexistuje, čiže viac menej ide o oveľa širšiu a rozmanitejšiu tematiku, ktorá sa nemôže oprieť o medzinárodnú legislatívu. Podotkol, že je tu možnosť pokračovať aj s jedným podpredsedom tak, ako je to vo všetkých ostatných výboroch, pokiaľ niekto necíti potrebu formulovať špecificky problémy mládeže. Zároveň podľa jeho názoru, pokiaľ by nebolo možné mať vo výbore druhého podpredsedu, bez nejakých väčších problémov bude určite možné procedurálne fungovať, keďže stretnutia všetkých výborov Spoločného sekretariátu výborov sú dostatočne transparentné, aby sa záležitosti z oboch tém dostatočne prediskutovali.

Jozef Burian, predsedajúci, Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR

- poďakoval sa druhému podpredsedovi Výboru pre deti a mládež p. Gallovi. Vyjadril potešenie, že p. Gallo prejavil záujem zúčastňovať sa na zasadnutiach výboru aj naďalej. Informoval, že bol jedným z prvých, kto zaviedol novú kultúru výboru.

- prítomných informoval, že rád privíta vo výbore aj druhého podpredsedu výboru, tak ako to bolo doposiaľ a určite budú prebiehať neformálne diskusie s členmi výboru, na základe ktorých sa nájde schodné riešenie.

- uzatvoril diskusiu so záverom, v zmysle ktorého výbor konsenzuálne súhlasí s odložením riešenia obsadenia postu druhého podpredsedu výboru na nasledujúce rokovania výboru.

Janka Divincová, tajomníčka Výboru pre deti a mládež

- informovala, že výbor má potrebu aktualizovať aj stav v pracovných skupinách, a to z dôvodu, že v nich došlo k personálnym zmenám.

- prítomných informovala, že členkou Výboru pre deti a mládež už nie je zástupkyňa Slovenského výboru pre UNICEF p. Alexandra Draková, nahradila ju p. Eva Dzurindová. Pôvodne p. Draková viedla pracovnú skupinu pre tvorbu mechanizmu participácie detí pri tvorbe politík na pôde výboru. Táto pozícia po jej odchode z výboru zostala neobsadená; prítomným členom výboru tajomníčka navrhla, aby vedenie tejto pracovnej skupiny prevzal prvý podpredsedu Výboru pre deti a mládež Peter Guráň, ktorý sa zaoberal špeciálne prípravou Všeobecného komentára č. 12 na pôde výboru OSN.

- informovala o potrebe zrušenia pracovnej skupiny, ktorá bola poverená prípravou návrhu zákona o komisároch z dôvodu naplnenia jej mandátu.

- taktiež uviedla, že v priebehu roka 2015 sa bude vytvárať z úrovne Spoločného sekretariátu výborov viaceru pracovných skupín výboru, ktoré majú prispieť k naplneniu niektorých cieľov NAPD, ktoré gesturuje alebo spolugesturuje priamo Výbor pre deti a mládež. Ide napr. o pracovnú skupinu pre zber údajov, či pracovnú skupinu pre riešenie otázok zabezpečenia garancie rešpektovania práv dieťaťa v podnikateľskom sektore (v nadväznosti na prijatie Všeobecného komentára výboru OSN č. 16). Avizovala tým, že sa vytvára priestor pre členov a členky výboru na prácu v týchto pracovných skupinách a na odporúčanie externých expertov. Podotkla, že agendu bude komunikovať aj naďalej elektronicky.

Jozef Burian, predsedajúci, Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR

- uviedol, že menovanie Petra Guráňa za vedúceho pracovnej skupiny a odloženie voľby druhého podpredsedu výboru do budúceho obdobia, je rozumným riešením; výbor vyslovil s uvedeným konsenzuálne súhlas.

Záver: Výbor zobral na vedomie informáciu o ukončení členstva druhého podpredsedu výboru pre deti a mládež Ondreja Galla vo výbore z dôvodu ukončenia pôsobenia v Rade mládeže Slovenska, ktorá ho do výboru nominovala. Viacerí členovia výboru adresovali p. Gallovi poďakovanie za jeho aktívne a odborné pôsobenie vo výbore, pričom vyjadrili nádej na ďalšiu spoluprácu v problematike ochrany práv dieťaťa a mládeže. Vzhľadom k tomu, že nikto z členov výboru oprávnených kandidovať na funkciu druhého podpredsedu výboru neprejavil o funkciu záujem, výbor nepristúpil k voľbe druhého podpredsedu výboru. Funkcia prvého podpredsedu výboru zostáva zachovaná a jej prostredníctvom aj inštitucionálne prepojenie na Radu vlády Slovenskej republiky pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť.

Výbor zobral na vedomie informáciu o stiahnutí nominácie zástupkyne verejnej ochrankyne práv vo výbore.

3. Informácia o zasadnutiach Rady vlády SR pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť a Celoštátnej stratégii ochrany a podpory ľudských práv v Slovenskej republike

Milan Kollár, Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR

- poďakoval za slovo a stručne informoval o zasadnutiach Rady vlády pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť (ďalej „rada“), ktorá od ostatného zasadnutia Výboru pre deti a mládež zasadala dvakrát, v októbri a decembri 2014; nasledujúce zasadnutie avizoval na 11. marec 2015. Predmetom 18. zasadnutia rady bol okrem informácie o príprave Celoštátnej stratégie ochrany a podpory ľudských práv v Slovenskej republike a schvaľovania rokovacieho poriadku rady materiál predložený Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny SR „Celoštátna stratégia rodovej rovnosti a Akčný plán rodovej rovnosti v Slovenskej republike na roky 2014-2019“, ktorý bol jednohlasne schválený. Hlavným bodom programu 19.-teho, teda predchádzajúceho zasadnutia rady vlády, ktoré sa konalo 1. decembra 2014 bola rozprava a hlasovanie o návrhu Celoštátnej stratégie ochrany a podpory ľudských práv v Slovenskej republike a po diskusii k návrhu rada (počtom hlasov 30 za, 0 proti, 3 sa zdržali) schválila uznesením rady č. 121 návrh Celoštátnej stratégie ochrany a podpory ľudských práv v Slovenskej republike a odporučila vláde Slovenskej republiky materiál prijať. Členom rady bolo umožnené zaslať vyjadrenie k hlasovaniu v termíne do 5. decembra 2014 sekretariátu rady a túto možnosť využilo 12 členov Rady za občiansku spoločnosť a ich vyjadrenia tvoria súčasť uznesenia č. 121. Ďalším bodom programu bol materiál Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí SR „Dodržiavanie ľudských práv v Slovenskej republike v kontexte odporúčaní druhého kola univerzálneho periodického hodnotenia Rady OSN pre ľudské práva“. Rada vlády jednomyselne vzala tento materiál na vedomie. Taktiež jednomyselne vzala na vedomie „Správu o stave používania jazykov národnostných menšín na území Slovenskej republiky za obdobie 2013-2014“. Predmetom rokovania rady bol aj „Návrh koncepcie boja proti extrémizmu na roky 2015-2019“ predložený Ministerstvom vnútra SR. Vzhľadom na skutočnosť, že materiál v tom čase nebol ešte predložený na medzirezortné pripomienkové konanie, bol po dohode s gestorom stiahnutý z rokovania a opätovne sa rada týmto materiálom zaoberala na zasadnutí, ktoré sa uskutočnilo dňa 11. marca 2015.
- informoval, že návrh Celoštátnej stratégie ochrany a podpory ľudských práv bol schválený vládou Slovenskej republiky dňa 18. februára 2015. Slovenská republika sa tak stala jednou z dvoch krajín Európskej únie po Holandsku, ktoré majú vnútroštátnu stratégiu ľudských práv. K materiálu boli na rokovaní vlády Slovenskej republiky uplatnené dve pripomienky Ministerstva kultúry SR, tie boli zapracované a došlo tak k úprave rámcov úloh 5.3 a 6.1. V kontexte prebiehajúceho legislatívneho procesu presunu agendy koordinácie úloh v oblasti ľudských práv z Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí SR na rezort spravodlivosti došlo k posunu termínov plnenia jednotlivých úloh uznesení k stratégii, a to o pol roka tak, aby ich plnenie plynule prešlo na nového gestora. Upozornil, že celkom iste prítomní postrehli aj mnohé diskusie o uvedenej stratégii v médiách. Ubezpečil všetkých, že stratégia bola vypracovaná v rámci vnútroštátnej legislatívy a medzinárodnoprávných záväzkov Slovenskej republiky. Prijatím stratégie sa vytvoril nový priestor pre iniciovanie širokej odbornej diskusie o jednotlivých partikulárnych ľudskoprávných otázkach. V uznesení k stratégii sú jasne definované a terminované jednotlivé kroky a je na jednotlivých gestoroch, aby pristúpili k ich plneniu.
- na záver poďakoval všetkým, ktorí sa na príprave stratégie podieľali; príloha spracovaná v gescii Výboru pre deti a mládež bude slúžiť ako rámec pre ďalšie verejné politiky v oblasti práv detí.

Záver: Výbor vzal na vedomie informáciu o zasadnutiach Rady vlády Slovenskej republiky pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť, Celoštátnej stratégii ochrany a podpory ľudských práv v Slovenskej republike a prechode kompetencií v oblasti koordinácie ľudských práv na rezort spravodlivosti.

4. Správa o plnení úloh vyplývajúcich z Národného akčného plánu pre deti na roky 2013-2017 za rok 2014 a návrh na jeho aktualizáciu

Janka Divincová, tajomníčka Výboru pre deti a mládež

- uviedla, že Národný akčný plán pre deti na roky 2013-2017 (ďalej len „Národný akčný plán“) je jedným z kľúčových dokumentov v gescii Výboru pre deti a mládež. Predkladaný materiál je druhou správou v poradí, pričom reflektuje odpočet za rok 2014 a zároveň materiál aktualizuje aj pre ďalšie obdobie. Materiál bol pripravený na pôde výboru nie priamo členmi výboru, ale s ich spoluprácou, pretože bol pripravený sieťou kontaktných bodov, ktoré sú zriadené na jednotlivých rezortoch. Táto sieť bola minulý rok rozšírená o zástupcov ďalších inštitúcií, ako je Národné koordinačné stredisko pre riešenie problematiky násilia na deťoch, Hlavné kontaktné miesto na ochranu osôb pre implementáciu Dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím, Generálnu prokuratúru, zástupcov jednotlivých splnomocnencov vlády, zástupcov samosprávnych krajov. Ukázalo sa, že práve toto druhé kolo rozšírenia členov siete kontaktných osôb na tie subjekty, ktoré plnia vo vzťahu k implementácii úloh Národného akčného plánu nie úlohu gestora, ale úlohu spolupracujúceho subjektu alebo istého spolugestora, bol krok správnym smerom, pretože sa veľmi významne posilnila obsahová stránka jednotlivých odpočtov a výbor sa tak dostal k oveľa hutnejším informáciám, aj na úrovni jednotlivých regiónov.
- druhý faktor, ktorý zohral úlohu pri zlepšení kvality odpočtu Národného akčného plánu, je časové hľadisko s tým, že došlo k výraznému skráteniu termínu na predkladanie jednotlivých odpočtov z konca marca 2015 na koniec januára 2015; výbor sa tak dostáva do režimu, kedy dokáže materiál aj po prerokovaní v poradných orgánoch vlády predložiť na rokovanie vlády SR ešte v prvom kvartáli kalendárneho roka 2015, a vytvára sa tým relatívne široký priestor v priebehu roka na implementáciu úloh.
- informovala, že v Národnom akčnom pláne došlo k úprave parametrov niektorých úloh. Spravidla šlo o precizáciu indikátorov alebo aktualizáciu pokiaľ došlo k prechodu kompetencií zo strany zodpovedných gestorov. To, že sa v záverečnom dokumente nenavrhlí nové úlohy, neodzrkadľuje skutočnosť, pretože návrhy na zaradenie nových úloh na sekretariát Spoločného sekretariátu výborov prišli, ale vzhľadom k tomu, že tieto návrhy neboli ešte dostatočne vykomunikované, ponechalo sa ich zaradenie otvorené na ďalšie obdobie.
- vo vzťahu k úspešnému priebehu medzirezortného pripomienkového konania podotkla, že je výsledkom prístupu Spoločného sekretariátu výborov, ktorý s jednotlivými kontaktnými osobami pracuje v priebehu roka priebežne a snaží sa ich na prípravu odpočtu aktualizácie aj metodologicky pripraviť a zaškoliť,
- k návrhu materiálu ešte pred jeho predložením do formálneho procesu pripomienkovania a schvaľovania zorganizoval Spoločný sekretariát výborov koordinačné stretnutie, kde so všetkými zainteresovanými subjektmi (s mimovládnyimi organizáciami, s členmi výboru, s danými kontaktnými osobami) vykonzultoval každú jednu úlohu NAPD, čo následne limitovalo počet pripomienok na minimum. K materiálu obdržal výbor len jednu zásadnú pripomienku, ktorou rezort kultúry precizoval vlastný odpočet úlohy.
- zhrnula, že materiál sa predkladá do ďalšieho konania bez rozporov, to znamená, že po prerokovaní na pôde výboru bude dňa 11. marca 2015 predložený na rokovanie Rady vlády

pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť a následne bude v apríli 2015 predložený na rokovanie vlády Slovenskej republiky.

Peter Guráň, prvý podpredseda Výboru pre deti a mládež

- pre informáciu doplnil, že pripomienok bolo menej aj vďaka tomu, že bol zvolený pomerne nový, veľmi dobrý spôsob, kedy bol materiál s tými, ktorí ho tvorili, prerokovaný ešte pred medzirezortným pripomienkovým konaním. Forma participatívnosti v tomto prípade bola vysoká čo naznačuje, že to bola dobrá cesta. Keďže ide o druhé hodnotenie Národného akčného plánu, do budúcnosti by sa malo riešiť ako by sa ďalej zefektívnila tá činnosť, pri ktorej by sa koncentrovalo na najaktuálnejšie problémy v tomto období. Po diskusii s tajomníčkou Výboru pre deti a mládež p. Jankou Divincovou navrhuje pristúpiť k takej metóde, kedy by sa jednotliví členovia výboru stali garantmi alebo patrónmi najaktuálnejších tém. Pri riešení ďalších problémov v priebehu roku 2015 by bol výbor zaangažovaný do riešenia tým, že viacerí, ktorí sa pohybujú v istej oblasti, by si zobrali istú garanciu nad touto témou a vedeli by oveľa efektívnejšie a účinnejšie informovať aj výbor, ako jednotlivé kontaktné body, ktoré sa nezúčastňujú zasadnutí výboru.

- vyjadril nádej, že by to bola cesta efektívnejšej a promptnejšej práce aj informovanosti výboru o tom, čo skutočne chce výbor dosiahnuť v priebehu roka 2015.

Jozef Burian, predsedajúci, Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR

- vyjadril súhlas s názorom p. Guráňa.

- pri kreovaní Národného akčného plánu rezort práce, sociálnych vecí a rodiny SR narážal na mnohé diskusie s jednotlivými rezortmi, ktoré sa istým spôsobom bránili tomu, aby participovali tak, ako by participovať mali.

- taktiež súhlasil s riešením, kedy by jednotliví členovia výboru boli gestormi za konkrétne oblasti.

Janka Divincová, tajomníčka Výboru pre deti a mládež

- doplnila, že principiálne návrh smeruje k tomu, aby samotný výbor bol intenzívnejšie vtiahnutý do priebežného monitoringu plnenia jednotlivých úloh, kedy by sa pozornosť členov sústredila na malý počet kľúčových problémov v rámci celej škály desiatok úloh, ktoré Národný akčný plán obsahuje. Šlo by o istý patronát či supervíziu smerovanú do mimovládneho sektora, z dôvodu, aby si bol aj mimovládny sektor vedomý istej spoluúčasti na plnení úloh. Ale, samozrejme, všetko na princípe dobrovoľnosti, pokiaľ je vôbec o navrhovaný metodologický posun zo strany členov a členiek výboru záujem.

Jozef Burian, predsedajúci, Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR

- navrhol, aby boli v prvej fáze vyšpecifikované kľúčové problémy a ďalší krok by mal byť doriešený počas nasledujúceho výboru.

- požiadal p. Guráňa, aby v spolupráci s tajomníčkou výboru pripravil do budúceho zasadnutia výboru konkrétne návrhy.

- po výzve k hlasovaniu o návrhu uznesenia konštatoval jeho schválenie v predložennom znení.

Záver: Výbor sa oboznámil so závermi medzirezortného pripomienkového konania k Správe o plnení úloh vyplývajúcich z Národného akčného plánu pre deti na roky 2013 - 2017 za rok 2014 a návrhu na jeho aktualizáciu a materiál v predložennom znení schválil. Súčasne výbor odporučil rade vlády schváliť Správu o plnení úloh vyplývajúcich z Národného akčného plánu pre deti na roky 2013 - 2017 za rok 2014 a návrh na jeho aktualizáciu.

Ref: uznesenie Výboru pre deti a mládež č. 42

5. Informácia o návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

Robert Dobrovodský, Ministerstvo spravodlivosti SR

- za rezort spravodlivosti vyjadril potešenie, že zaznamenáva veľký záujem o novelu zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „novela“) a že môže spolu s p. Ivanou Mrázkovou, z Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR, ako spolugestorom, predstaviť tento materiál.

- nakoľko ešte stále prebieha legislatívny proces, medzirezortné pripomienkové konanie ešte nebolo oficiálne skončené a v posledných týždňoch vznikla „mediálna hystéria“ k tomuto návrhu; aj vzhľadom k tomu považuje priestor na výbore za vhodné miesto, kde je možné ozrejmiť jednotlivé body novely uvedeného zákona. Prezentáciu s p. Ivanou Mrázkovou viedol ako otvorený dialóg, z dôvodu že sa navzájom dopĺňali.

- informoval, že v určitých bodoch sa novely prelínajú, na seba nadväzujú. Menia sa štyri predpisy, ktoré do seba zapadajú a ktoré majú legislatívny súvis. Uviedol najvšeobecnejšie ciele novely. V rámci rámcového plánu legislatívnych úloh dostali rezorty legislatívnu úlohu predložiť novelu v prvom štvrtroku 2015. Z termínového hľadiska sa to zatiaľ napĺňa. Do vlády SR musí byť materiál doručený 31. marca 2015. Ide o novelu zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, novelu zákona č. 99/1963 Zb. o občianskom súdnom poriadku, novelu zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov, a novelu zákona č. 447/2008 o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

- hlavným cieľom novely zákona o rodine je naplnenie programového vyhlásenia vlády. Vláda Slovenskej republiky si dala za cieľ viacero téz. Pokiaľ ide o novelu zákona o rodine, vybral na výbore len istý počet cieľov. Ako informoval, všetko je podrobne zdôvodnené v dôvodovej správe.

- ako jeden z cieľov uviedol: *Vyhýbať sa umiestňovaniu detí do ústavnej starostlivosti ako najkrajnejšiemu riešeniu a podporiť právo dieťaťa od narodenia vyrastať v prirodzenom rodinnom prostredí.* Informoval o procese prípravy: V roku 2013 bola kreovaná pracovná skupina, v ktorej boli zastúpení experti/expertky z rezortu spravodlivosti, z rezortu práce, sociálnych vecí a rodiny, mimovládneho sektoru, bol tam členom pán Dr. Peter Rajňák, ktorý reprezentoval súdnu moc. Dr. Peter Rajňák je predseda pezinského súdu a zároveň predseda Asociácie sudcov rodinného práva. Materiál bol prerokovaný na viacerých fórach, na sudcovských kongresoch, so sudcami rodinného práva, tzn. bol tam kvalifikovaný hlas asi 80 sudcov z celého Slovenska, ktorí budú aplikovať novelu zákona o rodine a aplikujú samotný zákon o rodine. V tom čase je novela ešte v štádiu medzirezortného pripomienkového konania, i keď 90 % pripomienok je už vysporiadaných. Rezort spravodlivosti dostal 222 obyčajných pripomienok, z toho 58 zásadných.

- uviedol výber základných zmien: keďže ide o novelu pre deti a o deťoch, na podporu práv detí a podporu ochrany detí; najdôležitejší a nosný bod je, že sa dopĺňa v zásadách zákona o rodine, ktoré sú dnes štyri, o piatu zásadu, *zásadu najlepšieho záujmu dieťaťa*, čo vyzdvihol na kardinálne miesto v systematike kódexu. Podotkol, že kódex Zákon o rodine je členený na časť „Zásady“, ktoré majú interpretačnú úlohu, a potom na paragrafové znenie. Motívmi predkladateľa tejto časti boli predovšetkým národné motívy - súdna moc sa dlhodobo dovoľáva na sudcovských kongresoch od zákonodarcu, citoval „Dajte nám kritériá najlepšieho záujmu dieťaťa.“ Považoval to za veľmi pozoruhodné, lebo väčšinou sa súdna moc v právnom štáte bráni legislatívcovi, aby súdnu moc zväzoval; tu uviedol, že na veľké prekvapenie súdna moc sama pýtala od zákonodarcu akýsi „checklist“. Upozornil, že nebolo nadefinované čo je najlepším záujmom dieťaťa. To je nemožné, lebo každé dieťa je individuálne, má

individuálnu situáciu. Pokúsili sa preto nadefinovať len kritériá. Cieľom je posmeliť aj súdnu moc zákonodarcom, aby judikoval konkrétnu spravodlivosť v konkrétnom rozhodnutí pre dieťa, lebo aj sama súdna moc uznala, že niektorí kolegovia sa zakrývali buď alibisticky najlepším záujmom dieťaťa, judikatúra bola roztržitá, takže od zákonodarcu chceli istý návod. Zároveň tu bol aj medzinárodný motív, keďže výbor pre práva dieťa vo všeobecnom komentári č. 14 v bode č. 50 vyslovene nabáda štáty, že je užitočné pripraviť nevyčerpávajúci a nehierarchický zoznam prvkov popisujúcich najlepší záujem dieťaťa. Zoznam prvkov ktorý sa uviedol do článku 5, je nehierarchický. Poznamenal, že sa musela rešpektovať legislatívna technika tvorby zákonov, teda ak sa začína písmenom „a)“, neznamená to, že písmeno „a)“ má prednosť pred písmenom „b)“. To znamená, že medzi prvkami nie je prednosť, hierarchia, v konkrétnej situácii môže aj nemusí sudca zohľadniť isté kritériá. To znamená, že zoznam je pružný. Za legislatívny vzor bola vzatá rakúska právna úprava. Rakúšania pred dvomi rokmi robili veľkú reformu práv detí a tiež dali vo všeobecnom občianskom zákonníku (ABGB), v ich všeobecnom občianskom kódexe, na kardinálne miesto veľmi podobným modelom pre súdnu moc takéto odporúčania. V dnešnej dobe to majú Rakúšania zakomponované v § 138 ABGB. Informoval, že osobne konzultoval s predsedom komisie vo Viedni, ktorý na uvedenom ustanovení zákona pracoval, požiadal ho o pár vysvetlení, aby boli poučení od rakúskych susedov, a predseda komisie vo Viedni uviedol, že sú pyšní na uvedené ustanovenie aj z toho hľadiska, že pri jeho tvorbe nemali hlavné slovo len legislatívcia, ale aj psychológovia. To znamená, že v novele zákona o rodine sú na základe inšpirácie v rakúskom kódexe aj psychologické pojmy ako lojalita, pocit viny, ktoré budú vysvetlené podrobnejšie. Legislatívny materiál je všeobecne dostupný na portáli právnych predpisov. Na medzirezortné pripomienkové konanie, keďže sa jedná o citlivý materiál, bolo určených 20 pracovných dní. To znamená nie klasických 10 dní, ale dala sa možnosť vyjadrenia sa širšej spoločnosti. Prízvukoval pár prvkov, a to konkrétne konflikt lojality a následný pocit viny. Súdna moc si veľmi sťažuje na to, že dieťa sa často stáva rukojemníkom rozhádaných rodičov, ktorí majú svoje manželské alebo partnerské spory a tie prenášajú na dieťa. Uviedol, že keď sa pýtal predsedu rakúskej pracovnej skupiny prečo konflikt lojality a následný pocit viny, ten v odpovedi uviedol, že sudcovia v Rakúsku majú teraz takú právomoc, že povedia: „Dokým sa vy, rodičia, nezbavíte tých vzťahových balastov, nechodte ku mne na pojednávanie. Predovšetkým „robte vy sami so sebou poriadky vo svojich vzťahoch a neprenášajte tento problém na dieťa, aby ono sa dostávalo do konfliktu lojality – „chcem byť s mamou, chcem byť s otcom“ a ešte malo z toho pocit viny.“ Podotkol, že je to veľmi hrubo povedané. Takže aj sudcovia na Slovensku si od uvedeného sľubujú veľa. Pre informáciu uviedol, že médiá sa napríklad tejto skutočnosti chytili a mylne to interpretujú formou, že sa nebude možné rozvádzať. Pre informáciu taktiež uviedol, že v Novom Čase bol uvedený článok „Slováci, nesobášate sa, lebo sa nebudete môcť rozviesť“ práve kvôli tomuto kritériu, čo nie je pravdou, je to zlá interpretácia. Cieľom je, aby dieťa nemalo konflikt lojality. Zároveň sa v návrhu novely zákona myslí aj na situácie, keď dieťa je obeťou domáceho násillia vtedy, keď sa musí pozeráť na to, ako si rodič druhému, prípadne rodičia navzájom ubližujú. Čiastočne, teda aj prednostne, sa implementuje Istanburský dohovor, ktorý sa ešte neratifikoval, ale týmto uznáva zákonodarca situáciu, a súdna moc tomu dáva tiež za pravdu, že dnes je právna úprava zákazu styku vo forme, že pokiaľ dieťa nie je priamo obeťou násillia, tzn. že nebolo začaté trestné stíhanie, kde by sa preukázalo, že dieťa bolo napr. fyzicky alebo psychicky týrané, bude môcť súdna moc prihliadnúť k tomu, že bolo sekundárne viktimizované, t.j že bolo nepriamou obeťou. Toto sa považuje za veľký posun. Je to tak zakotvené aj v Rakúsku a považujú to za zvýšenú ochranu práv dieťaťa a najmä jeho psychického zdravia.

Ivana Mrázková, Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR

- k uvedenému doplnila, že zásada lojality musí platiť aj v podmienkach sociálnoprávnej ochrany detí. Informovala, že sa prepracovali úvodné ustanovenia v zákone č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktoré sa síce nevolajú „zásadami“, lebo sa nejedná o kódexový typ zákona, ale v uvedenom zákone je presne možné vyvodiť, čo má pred čím prednosť. Pri voľbe a uplatnení opatrení sociálnoprávnej ochrany na to sa vzťahuje zásada tak, ako je naformulovaná v zásadách zákona o rodine. Takže ten istý „checklist“, ktorý platí pri určovaní a posudzovaní záujmu dieťaťa v prostredí rodinného práva, to isté bude platiť aj v sociálnoprávnej ochrane a bude posudzovaný zo sociálneho rozmeru.

Robert Dobrovodský, Ministerstvo spravodlivosti SR

- prítomných informoval aj o vývoji medzirezortného pripomienkového konania. Liga za ľudské práva dala rezortu spravodlivosti zásadnú pripomienku, ktorej bolo vyhovené, tzn. bolo to rozhodnutím ministra spravodlivosti, p. Tomáša Boreca, ktorý rozhodol o vyňatí bodu o fiktívnych manželstvách cudzincov. Tzn. uvedený bod bude vypustený z návrhu novely Zákona o rodine. Ďalej mal rezort spravodlivosti rozporové konanie s Centrom pre bioetickú reformu, zastúpenou Ing. Janou Tutkovou. Táto organizácia podala hromadnú pripomienku, bolo ich desať, podporených podpismi 9765 občanov. Všetkých 10 rozporových bodov bolo odstránených vysvetlením. Tzn. je k dispozícii aj zápisnica, a zároveň prebehlo aj rozporové konanie s Iniciatívou pre uvedenie si rizík očkovania, zastúpené združením s Ing. Vranskou. Taktiež k dvom bodom sa dospelo ku konsenzu, že body boli odstránené vysvetlením. Samotná príprava bola sprevádzaná viacerými podujatiami, tzn. v priebehu dvoch rokov práce tejto skupiny došlo k predbežným tézám k predstaveniu napríklad na pôde Národnej rady SR, taktiež prebehli rokovania za tzv. okrúhlym stolom, resp. celodenné stretnutie, kde všetci mali možnosť vystúpiť s príspevkami. Uvedené bolo tiež prerokované na sudcovských kongresoch, materiál bol prerokovaný s piatimi otcovskými organizáciami, ktoré dali rezortu spravodlivosti pripomienky, no neboli kvalifikované ako zásadné, podľa legislatívnych pravidiel nedostali dostatočný počet podpisov na hromadnú pripomienku.

- informoval, že rezort spravodlivosti pozýval aj tých, ktorých by inak pozvať nemusel a taktiež rokoval s otcovskými organizáciami ešte pred medzirezortným pripomienkovým konaním. Dva dni rezort spravodlivosti vypočúval otcovské organizácie, jeden deň materské organizácie, tzn. pracoval transparentne navyše sa stretol s veľvyslancami siedmich krajín, ktoré boli znepokojené z dôvodu, že deti, ktoré by mali byť navrátené do krajiny pôvodu v zmysle Haagskeho dohovoru; ako príklad uviedol, že šesť rokov nebol vrátený nórsky chlapec, tzn. veľvyslanci apelovali na ministra spravodlivosti, aby došlo k náprave. Aj preto sa upravuje Občiansky súdny poriadok, kde bude osobitné konanie o návrate unesených detí.

- Uviedol tiež, že sa dopĺňa zásada č. 3, a to zásada ochrany rodičovstva. Spoločnosť uznáva, že pre všestranný harmonický vývin dieťaťa je najvhodnejším stabilné prostredie rodiny, tvorenej otcom a matkou dieťaťa. Rezort apeluje na to, že to má byť zásada, ktorá má nastaviť kritériá detí z prirodzených rodín. To je vlastne plnenie bodu programového vyhlásenia vlády, aby zákonodarca dal najavo, že prirodzené prostredie rodiny tvorenej otcom a matkou, ak je to prostredie stabilné a bezpečné, je to najvhodnejšie. Zároveň aj pod vplyvom argumentácie otcovských organizácií dochádza k zvýrazneniu toho, že rodičovské práva majú obidvaja rodičia; čo je zásadou; bolo apelované na rezort spravodlivosti, aby ju súdy uznali ako hodnotu v každom konaní a v každom smere sa jej držali; informoval, že v tomto sa otcovským organizáciám vyhovel. Prejavuje sa to aj ústavnej starostlivosti, v úprave zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele“), resp. § 3 vykonávania opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, kde sa

udržiava zásada prednosti prirodzeného prostredia. Následne v tejto veci odovzdal slovo p. Ivane Mrázkovej, z Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR, ktorá o uvedenom zákone doplnila bližšie informácie.

Ivana Mrázková, Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR

- uviedla k zásade č. 3 (zásada ochrany rodičovstva) pohľad sociálnoprávnej ochrany; na uvedenú zásadu rezort práce, sociálnych vecí a rodiny nadväzuje tým, že dieťa má právo a my sme povinní vykonávať všetky opatrenia tak, aby čo najdlhšie zostalo v starostlivosti vlastných rodičov. Ak to nie je možné, tak u príbuzných, alebo formálnej starostlivosti blízkych osôb. Ak nie je možný ani tento spôsob, potom prichádza do úvahy pestúnska starostlivosť, atď. Tým je zdôraznená aj zo strany rezortu práce, sociálnych vecí a rodiny zásada prednosti rodinného prostredia.

- čo sa týka štvrtej zásady, tá sa priamo v zákone o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele nepremietla. Informovala, že bola účastná na rôznych stretnutiach pred samotnou tvorbou aj prejednaním námietov občianskych združení k rodičovským právam a povinnostiam. Aj na základe vzájomného prejednania námietov, bola zvolená vhodnejšia forma, a to povýšenie toho, čo je faktom a v zákone o rodine už dlhodobo, na zásadu rodinného práva.

- informovala, že sú *navrhované štyri zásady*; prvá je ochrana manželstva, druhá je ochrana rodiny, tretia je ochrana rodičovstva a štvrtá je všeobecná k rodičovským právam a povinnostiam.

Robert Dobrovodský, Ministerstvo spravodlivosti SR

- podotkol, že ide o kompromis medzi materskými a otcovskými organizáciami, ktoré mali kontrapožiadavky. Ako príklad uviedol, že otcovské organizácie hromadne požadovali, aby sa striedavou starostlivosťou stala základná porozvodová forma, ibaže by sa preukázal opak. Tzn. obligatórne chceli zaviazat' zákonom súdy striedavou starostlivosťou, ibaže by sa preukázal opak. Na druhej strane materské organizácie žiadali striedavú starostlivosť zachovať len so súhlasom obidvoch rodičov, čo je druhým extrémom. Oficiálne stanovisko rezortu je, že sa nebude legislatívne hýbať so striedavou starostlivosťou a rozhodnutie tak bude v rukách súdu. Podľa platnej legislatívy majú súdy právo rozhodovať o deťoch.

- rezort spravodlivosti dal otcom za pravdu, že vznikali na Slovensku paradoxné situácie, napr. ak sa chcela matka alebo otec vysťahovať z BA, napr. z obvodu V., z Petržalky do Kittsee, tak išlo o medzištátne vysťahovanie, hoci sa jednalo iba o trojkilometrovú vzdialenosť. Naša vnútroštátna úprava explicitne však neriešila situáciu, kedy by matka potrebovala súhlas, keď išla napr. z BA, obvodu V. do Michaloviec (podstatne ďalej). Tzn. dochádza teraz k úprave § 35, ktorý hovorí o podstatných otázkach, na ktorých sa musia rodičia dohodnúť, kde zákonodarca dáva konkrétne geografické kritérium a hovorí, že ak pôjde o presťahovanie do iného ako susedného okresu, spravidla sa vyžaduje súhlas otca dieťaťa; kde sa zároveň dáva ešte isté „zjemňujúce“ kritérium, aby nedochádzalo k šikanovaniu matiek. Podotkol, že sa vyjadruje neutrálne rodovo, lebo v 70 % sú zverované deti matkám. Aby nedošlo k šikanovaniu, musí byť preukázané kritérium, že dôjde k podstatnému sťaženiu styku, resp. výkonu rodičovských práv. Zároveň sa chce zabrániť situáciám, aby nebola matka dieťaťa šikanovaná, že pôjde napr. z Karlovej Vsi do Dúbravky, alebo teda z BA obvodu 5 do BA obvodu 4. Tzn. aby otec dieťaťa nedával šikanózne podania na súd.

- ako príklad extrému uviedol úpravu v štáte Kalifornia, ktorá má geografické kritérium, teda akonáhle druhý rodič prekročí vzdialenosť viac ako 50 míľ, jedná sa o trestný čin a zároveň sa začína konanie o zmene zverení dieťaťa. Na Slovensku je geografickým kritériom kritérium susediaceho okresu, pričom územie Košíc a Bratislavy zákonodarca považuje za jeden obvod.

Ivana Mrázková, Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR

– informovala, že v poslednom období bola problematika geografického kritéria zavádzajúco prezentovaná aj v médiách, a z toho dôvodu považovala za potrebné vyslovene zdôrazniť, že i dnes je v Zákone o rodine ustanovenie (nie v rámci časti upravujúcej rozvod, ale v rámci rodičovských práv a povinností), odsek, ktorý reaguje na situáciu, keď sa rodičia o podstatných veciach pri výkone rodičovských práv a povinností nedohodnú. Takže predpoklad je taký, že medzi nimi k istej dohode dôjde. A ak k vzájomnej dohode nedôjde, na návrh jedného z nich môže o tejto náležitosti rozhodnúť súd. Uviedla, že rozhodne to nie je uvedené v rozvodovej časti zákona o rodine a rozhodne to nemôže mať žiaden vplyv na nemožnosť rozvázania sa. Aj vzhľadom k tomu sa detailnejšie vyjadrovali k uvedenému bodu programu, aby sa vyrovnalo aj vystaňovanie do zahraničia s vystaňovaním v rámci Slovenskej republiky, čo môže niekedy znamenať stovky kilometrov rozdielu aj v rámci Slovenskej republiky.

Robert Dobrovodský, Ministerstvo spravodlivosti SR

- prítomných informoval, že rezort spravodlivosti a rezort práce, sociálnych vecí a rodiny vydal spoločnú tlačovú správu, kde uviedol, že právna úprava rozvodov nie je novelou zákona o rodine vôbec dotknutá.

- horeuvedené sa týka aj otázky fiktívnych manželstiev, uviedol, že sa vôbec neotvára manželské právo v Zákone o rodine. Tzn. aby aj prítomní členovia a členky mohli apelovať na znepokojené organizácie. Ani matky sa nestanú vazalky, ktoré by sa „priväzovali reťazou“, ako to bolo v médiách interpretované. Matka môže dieťa premiestniť a bude to mať možno rodinnoprávne následky. V novele zákona o rodine taktiež dôjde k zrovnoprávneniu starých rodičov a blízkych osôb v rodine, ak dieťa pochádza z páru, ktorý je nezosobášený. Lebo paradoxne nie je právna úprava v tom, že ak sa rozvedú rodičia, blízke osoby, napr. starí rodičia majú právo si podať žalobu o určenie styku s dieťaťom po rozvode. Toto explicitne nevyplýva dnes pri deťoch, ktoré sa narodili mimo manželstva a tých je podľa ostatných štatistík stále viac. Takže cieľom je zrovnoprávniť deti aj v tom smere.

- pokiaľ ide o blízke osoby – náhradnú osobnú starostlivosť cezhraničnú; v súčasnosti zákon o rodine hovorí, že osoba, ktorá má záujem dostať dieťa do náhradnej osobnej starostlivosti, tzn. strýko alebo starí rodičia, musia mať trvalý pobyt na území Slovenskej republiky. Toto sa považovalo za nezmyselnú administratívnu prekážku, v situácii ak napr. stará matka žije v pohraničí v Českej republike, aby si musela registrovať formálne trvalý pobyt. Súrodenci rodičov, starí rodičia, súrodenci dieťaťa, ak majú pobyt registrovaný na území Európskej únie, táto podmienka pre nich odpadá. Cezhraničné prešetrovanie môžu robiť Úrady práce, sociálnych vecí a rodiny a súdy cez *nariadenie Rady (ES) č. 2201/2003 (nariadenie Brusel IIa) o súdnej právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností*. Týmto sa chce vhodnejšie a plnohodnotnejšie zakotviť právo dieťaťa vyjadriť svoj názor tak, aby bola právna úprava plne v súlade s Dohovorom OSN o právach dieťaťa. Zároveň oslovil p. Petra Guráňa, prvého podpredsedu Výboru pre deti a mládež, aby v rámci diskusie informoval, či je to v súlade s medzinárodnými dohovormi.

- uviedol, že má za to, že je to v súlade s medzinárodnými dohovormi a dieťa bez ohľadu na vek a rozumovú vyspelosť má právo sa vyjadriť k akejkoľvek nielen procedurálnej, ale aj hmotnoprávnej otázke, ak sa o ňom rozhoduje.

Ivana Mrázková, Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR

- informovala, že v médiách sa objavilo, že sociálny a kolízny opatrovník bude aj bez súhlasu rodičov vypočúvať dieťa; uvedené považovala za vhodné uviesť na správnu mieru - v zásade ide o tri zmeny. Jedna je v zákone o rodine. Tam sa jednoznačnejšie formuluje zisťovanie názoru, lebo súčasné znenie vyzerá tak, ako keby bolo na úvahe súdu, či ho vôbec zisťovať bude alebo nebude; zvyšné zmeny sú robené v Zákone o sociálnoprávnej ochrane detí

a sociálnej kuratele. Súd vypočúva názor dieťaťa v konaní; môže tak urobiť sám, prostredníctvom zástupcu alebo prostredníctvom orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately. Ďalej na to reaguje úprava v zákone o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele, kde je upravené, čo má urobiť orgán sociálnoprávnej ochrany detí v prípade, ak bude súd vypočúvať názor dieťaťa prostredníctvom orgánu sociálnoprávnej ochrany. Často nastáva situácia, že k deťom nie je možné sa dostať a tým je uvedená situácia neriešiteľná. Aj tu je pravidlo, v zmysle ktorého majú byť rodičia jasne informovaní, že názor dieťaťa sa zisťuje na účely rozhodnutia súdu.

- ďalším problémom je, že nikde nie je upravené právo dieťaťa odmietnuť vyjadriť svoj názor. Takže aj táto skutočnosť je v novele zákona o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele upravená.

- na záver poznamenala, že absentovala úprava týkajúca sa vypočutia názoru dieťaťa v administratívnom konaní, v oblasti sociálnoprávnej ochrany. Takže aj táto skutočnosť bola upravená v novele zákona o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele.

Robert Dobrovodský, Ministerstvo spravodlivosti SR

- doplnil, že pri náhradnej osobnej a pestúnskej starostlivosti, keď fyzická osoba alebo pestún sa bude chcieť vysťahovať s dieťaťom alebo ho umiestniť na dobu dlhšiu ako 3 mesiace do cudziny, bude mať oznamovaciu povinnosť voči súdu; musí oznámiť miesto pobytu, účel, dĺžku pobytu. Lebo prax ukazuje, že do cudziny chodia pestúni alebo tí, čo sú v náhradnej osobnej starostlivosti, hoci náhradná osobná starostlivosť je štátom garantovaná, kontrolovaná, organizovaná, nevie sa, kde sa deti nachádzajú. Zvažovalo sa to veľmi citlivo, aby nedošlo k obvineniam, že sa kontroluje pobyt atď. Vzhľadom k tomu sa robil prieskum v cudzích krajinách, kde napr. Španieli, Portugalci, Nemci uvádzali, že nie je potrebná oznamovacia povinnosť voči súdu. Ako príklad uviedol, že v Nemecku momentálne prejednávajú v súvislosti s Islamským štátom možnosť súdu zamedziť biologickým rodičom vycestovať, nakoľko deti najímajú do rúk Islamského štátu, resp. chodia do Sýrie. V tejto súvislosti Nemci zachádzajú ešte ďalej, a biologickým rodičom obmedzia tieto práva. Uvedené podporuje názor, že je dané legitímne právo na kontrolu v tomto prípade, a to minimálne v podobe ohlasovacej povinnosti. Podotkol, že rezort spravodlivosti nechce povinnosť ohlásenia dávať pod povoľovacie konanie. Ale ako náhle by súd mal pocit alebo indície, že ide o ilegálne/nebezpečné vysťahovanie, že by sa napr. jednalo o Sýriu, tak môže začať konanie o zrušení náhradnej osobnej starostlivosti a pestúnskej starostlivosti, lebo by to bolo porušením povinností.

- k otázke zapierania otcovstva podľa prvej domnienky ústavný súd pred asi 2,5 rokom zrušil ustanovenie, podľa ktorého otec dieťaťa môže zaprieť otcovstvo, resp. domnelý otec, manžel matky, do troch rokov, odkedy sa dozvedel, že sa manželke narodilo dieťa. Túto skutočnosť ústavný súd považoval za nespravodlivú, nakoľko šlo o objektívnu lehotu. Takže uvedená skutočnosť sa bude meniť na subjektívnu lehotu, čiže otec dieťaťa môže do 3 rokov dieťaťa, odkedy sa dozvedel o skutočnostiach dôvodných, že môže byť otcom dieťaťa zaprieť otcovstvo. Z praxe sa väčšinou uvedený problém vyskytne až pri nejakom prvom konflikte po štyroch rokoch, čo bolo zo strany manžela už nemožné riešiť.

Ivana Mrázková, Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR

- informovala, že najpodstatnejšia zmena v novele zákona o rodine, čo je aj kombináciou oboch noviel zákonov, súvisí s predchádzaním nariadenia ústavnej starostlivosti. Zároveň informovala v rámci novelizačných bodov zákonov o jednotlivých zmenách.

- zmeny sa týkajú úpravy výchovných opatrení, pretože tie po roku 2005 nefungovali tak, ako sa predpokladalo. Možno aj z dôvodu formulácie nastali problémy, ktoré sa teraz odstraňujú. Výchovné opatrenia tzv. pobytového charakteru sa upravujú tak, aby sa mohli

používať jednoznačne aj na sanáciu rodinného prostredia. Poznamenala, že sú limitované časom a sú v nich iné pravidlá ako pri ústavnej starostlivosti. Zároveň v ústavnej starostlivosti, samozrejme za podmienok, ak je to pre dieťa dôležité, a z dôvodu že pre dieťa nie je možné nájsť buď starostlivosť príbuzných, blízkych, alebo pestúnsku starostlivosť, rezort práce, sociálnych vecí a rodiny navrhuje limitovať dôvody nariadenia ústavnej starostlivosti. To je najzásadnejšia zmena z pohľadu sociálnoprávnej ochrany. Ak je dieťa osvojiteľné, keď rodičia nežijú alebo im v starostlivosti bráni závažná prekážka, ako je napr. výkon trestu odňatia slobody, ak uložené výchovné opatrenia pobytového charakteru nevedli k náprave a ak sú rodičia dieťaťa pozbavení rodičovských práv, samozrejme za predpokladu, keď nemôžu byť využité všetky opatrenia, ktoré majú predchádzať nariadeniu ústavnej starostlivosti.

- pri nariadení ústavnej starostlivosti súd musel skúmať, či boli využité aj možné výchovné opatrenia, ale vo výnimočných prípadoch mohol nariadiť ústavnú starostlivosť, aj keď predtým výchovné opatrenie nepredchádzalo. V praxi to viedlo k tomu, že keď to vedel zdôvodniť, výchovné opatrenie mu nemuselo predchádzať. Toto v novele zákona vypadáva. Dúfa, že celé ťažisko sa presunie na časovo obmedzené výchovné opatrenia – s výnimkou resocializácie drogovu závislých; s tým, že budú limitované dôvody ústavnej starostlivosti, z dôvodu, že bude môcť byť výchovné opatrenie aj opakovane uložené.

- ďalšou zmenou je, že súd bude môcť popri výchovnom opatrení uložiť aj drobné povinnosti pre rodičov a iné osoby.

- druhá zmena, o ktorej sa už niekoľkokrát diskutovalo je identifikované rizikové miesto v prípade ochrany detí, keď sú k dispozícii informácie, že je ohrozený život, zdravie alebo dôstojnosť dieťaťa a uvedenú situáciu nie je možné si overiť žiadnym iným spôsobom, nie sú k dispozícii informácie, čo je s dieťaťom a situáciu nie je vhodné riešiť cez predbežné opatrenie.

- spomenula v tejto súvislosti novo zavedený mechanizmus povolenia na výkon oprávnenia vstupu, pričom podotkla, že pevne verí, že uvedený mechanizmus nebude potrebné použiť.

Robert Dobrovodský, Ministerstvo spravodlivosti SR

- informoval, že mechanizmus povolenia na výkon oprávnenia v Občianskom súdnom poriadku nebol spochybňovaný. Aj v rámci medzirezortného pripomienkového konania bol viditeľný spoločenský konsenzus.

Ivana Mrázková, Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR

- prítomných informovala, že sa rozšírili možnosti programov aj na sanačné programy. Zároveň pod vplyvom toho, že je nový zákon č. 219/2014 Z. z. o sociálnej práci a o podmienkach na výkon niektorých odborných činností v oblasti sociálnych vecí a rodiny a o zmene a doplnení niektorých zákonov sociálnej práci, bude umožnený do budúcnosti aj vstup samostatnej praxe do podmienok sociálnoprávnej ochrany. Taktiež boli otvorené dvere aj na poradenstvo a sprevádzanie pre náhradných rodičov.

Jozef Burian, predsedajúci, Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR

- poďakoval všetkým tým, ktorí sa podieľali na novelách zákonov a vyjadril potešenie, že odborníci na túto tému vysvetlili veľmi zjednodušený pohľad médií k „nemožnosti rozvádzania sa“; následne otvoril diskusiu k uvedenému bodu programu.

Jozef Mikloško, Spoločnosť priateľov detí z detských domovov – Úsmev ako dar

- vyjadril, že z jeho pohľadu vysoko oceňuje prácu Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR, ako aj Ministerstva spravodlivosti SR, hlavne p. Roberta Dobrovodského z Ministerstva spravodlivosti SR. Podľa jeho názoru je novela zákona o rodine aj z pohľadu náhradnej starostlivosti, aj z pohľadu záujmu o dieťa dobre spracovaná a vyvážená. Osobitne

v nej privítal články 3, 4, 5, resp. pokus o pomenovanie najvyššieho záujmu dieťaťa, pretože aj zo seminárov so sudcami, ktoré už prebiehajú v podstate 15. rok, je veľmi požadované a zároveň aj oceňované, že by sudcom pomohol istý „checklist“, resp. istý nehierarchický zoznam, o ktorý sa môže sudca v tejto veci oprieť, ako to spomenul p. Robert Dobrovodský z Ministerstva spravodlivosti SR.

- reagoval na článok v médiách, že „spoločnosť uznáva, že pre všestranný harmonický vývin dieťaťa je najvhodnejšie stabilné prostredie tvorené otcom a matkou dieťa“. Uvedený článok označil za absurdný z pohľadu, že optimálne prostredie, samozrejme veľmi konkrétne pre náhradnú starostlivosť, keď sa rozhoduje o niektorých prípadoch osvojenia, ku ktorému sa hlási manželský pár, verzus osvojiteľ, je taktiež optimálnym. Takže berie za veľmi vhodnú formuláciu v novele zákona, hovoriacu o tom, čo je pre dieťa optimálne. Zároveň to nenapáda sólo rodičov, ani rozvedených rodičov atď. Tu sa hovorí o tom, čo je pre dieťa optimálne a vôbec spochybnenie toho, že by sa táto formulácia vypustila, považuje za nezmyselné. Na záver navrhol, že by bolo vhodné nielen zobrať na vedomie novelu zákona o rodine, ale aj odporučiť prijatie novely zákona o rodine.

Stanislav Trnovec, člen výboru, Klub mnohodedných rodín

- vyzdvihol záležitosť, ktorá nie je verejnosti viditeľná, a to, že novela zákona o rodine bola pripravovaná na základe mnohých diskusií. Diskusie, ktoré prebiehajú v tlači popierajú interné diskusie, pričom však články uverejnené v tlači môžu byť určitým zrkadlom o veciach, ktoré potenciálne bude treba riešiť. Taktiež poďakoval za podnety k novele zákona o rodine.

Peter Guráň, prvý podpredseda Výboru pre deti a mládež

- taktiež poďakoval všetkým tým, ktorí sa podieľali na novele zákon o rodine, uviedol, že zákon o rodine je novelizovaný v duchu implementácie najnovších aj medzinárodných dokumentov.

- vyjadril sa, že sa naozaj podarilo „duch“ hlavne Všeobecného komentáru č. 14 (2013) Výboru OSN pre práva dieťaťa k určovaniu najlepšieho záujmu dieťaťa (článok 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa) preniesť do dikcie tohto zákona, čo je teda mimoriadne dôležité, lebo je to veľmi ťažké pochopiť. To je asi najťažšia úloha v pochopení celého Dohovoru o právach dieťaťa, a to najlepšieho záujmu dieťaťa. Citoval, že veľa ľudí sa ho pýta: „Tak čo to teda je ten najlepší záujem dieťaťa?“ Tu je to jasne povedané, že je to princíp „case-by-case“, „prípád od prípadu“, že nie sú hierarchické dôvody pre určovanie a možno viac by bolo treba hovoriť o tom, že sú to tie jednotlivé prvky, ktoré sa vážia. Veľmi rád hovorí, že to prevažovanie dôležitosti jednotlivých prvkov v individuálnej situácii dieťaťa je dôležité. Nemôže to urobiť nikto iný, iba odborníci a špecialisti.

- druhá vec, ktorá je veľmi dôležitá pri najlepšom záujme dieťaťa je pochopiť „trojitý charakter“, a to, že najlepší záujem dieťaťa je aj princíp aj právo, že je to interpretácia toho princípu, keď chýba, z akého dôvodu chýba a za najdôležitejšie vo všetkom považuje pri konkrétnom určovaní, že ide o procedurálne pravidlo. Čiže najlepší záujem dieťaťa nie je konečné rozhodnutie, napr. súdu alebo administratívneho orgánu o tom ako to budú zodpovední riešiť. Ale je to spôsob, ako k tomuto rozhodnutiu prídeme. Toto je veľmi dôležité vysvetľovať a o tom hovoriť, že to nie je iba sudca, nejedná sa o jedného človeka. Nie je to ani iba úradník, ale je to spôsob, ako k tomu prídeme. Čiže na určitom štádiu získavania informácií musíme byť vždy citliví, keď zasahujeme do súkromia dieťaťa, či v dobrej vôli neporušíme najlepší záujem dieťaťa.

- podotkol, že by bolo vhodné a potrebné pri výkladoch novely zákona o rodine sa viac venovať trojitému charakteru najlepšieho záujmu dieťaťa, aby to nielen odborníci, sudcovia, policajti atď. pochopili, ale aby aj širšia verejnosť uvedené chápala. Je potrebné veľmi jasne a

striktne dať nejaký „message“ verejnosti, o čo nám ide. Že konečne je tu niečo, o čo sa môžeme oprieť, čo naplno garantuje práva dieťaťa ako subjektu práva, nositeľa týchto práv. Čiže z tohto hľadiska nemá k uvedenému najmenšie výhrady, práve naopak k námetom pogrataloval.

- na druhej strane vidiac situáciu, ktorá tu je, a to nie sú len bulvárne denníky, musí sa zohľadniť, že k tejto téme sa vyjadrujú aj odborníci, aj ľudskoprávni aktivisti, takže z tohto dôvodu privítal príležitosť, že Výbor pre deti a mládež pred zasadnutím Rady vlády pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť má šancu na túto tému diskutovať a podotkol, že by bolo možno zbabelé sa vyhnúť problémom, ktoré isto nastanú.

- reagoval na časť vystúpenia p. Jozefa Mikloška, zo Spoločnosti priateľov detí z detských domovov - Úsmevu ako dar, v ktorej uviedol, že veľmi víta, že spoločnosť uznáva, a aj to, že sa explicitne definuje rodinu ako „otec-mama“ a že je to je nespochybniteľná z hľadiska hodnotovo-morálneho a cieľového. Vytkol, že ak je definícia takto interpretovaná, tak podľa jeho názoru vytvára a prejudikuje situáciu, že všetky ostatné formy rodiny nie sú optimálne.

- posledné diskusie ohľadne rodičovstva a rodiny na pôde Organizácie spojených národov (OSN) jednoznačne odporúčajú všetkým krajinám nedefinovať a nehovoriť o forme a zložení, štruktúre rodiny, ale hovoriť o vzťahoch a o kvalite týchto vzťahov. Existuje k tomu množstvo citácií. P. generálny tajomník OSN, Pan Ki-mun pri 20. výročí Medzinárodného roku rodiny povedal, že „neexistuje jednotná rodina, existujú rodinné spoločenstvá, nemáme jednotnú definíciu rodiny a rodinou je všetko to, čo garantuje starostlivosť, ochranu a dobré vzťahy pre dieťa toho najintímnejšieho charakteru“. Čiže jednoznačne sú medzinárodné odporúčania také, ktoré hovoria o tom, aby sa nešpecifikovalo, čo to znamená „rodina“, lebo stavia do opozície všetky ostatné deti, ktoré žijú v ostatných druhoch a formách rodiny. Aj v zásade č. 2 zákona o rodine sa hovorí o všetkých formách rodiny.

- podotkol, že hovorí len o potenciálnych rizikách priloženia tejto vety a vzhľadom k tomu uviedol, že tak isto hodnotovo by sa malo pristupovať k riešeniu nulovej tolerancie k fyzickým trestom. Na pôde výboru sa pred dvomi rokmi začala diskusia s rekodifikačnou komisiou, dospelo sa k istému záveru, ktorý bol kompromisom, rešpektujúc všetky medzinárodné odporúčania Slovenskej republiky, ktoré sú jednoznačné. Jednoznačné je odporúčanie, ktoré má hodnotový charakter a nie trestnoprávny, ktorý hovorí o tom, že nemôžeme akceptovať telesný trest ako výchovný prostriedok. A toto opatrenie treba, aby bolo explicitne formulované nielen v ostatných prostrediach, ale vo všetkých výchovných prostrediach. Znenie, ktoré sme z pôdy výboru diskutovali a odporučili znelo, že „pri výchove dieťaťa nesmú rodičia používať fyzické alebo psychické násilie ani iné neprimerané výchovné prostriedky, ktoré môžu ohroziť život, zdravie, alebo duševný, telesný a citový vývoj dieťaťa“. Položil otázku, že by rád vedel dôvod, prečo sa v štádiu, kedy sa našiel kompromis s rekodifikačnou komisiou, sa od ďalšej práce upustilo a v podstate zostáva v aktuálnej novele článok ktorý sa týka telesných trestov v zákone o rodine nedotknutý. Z akého dôvodu sa v tomto štádiu, v tejto jedinečnej príležitosti, keď sa pripravuje novela zákona o rodine, ktorá má implementovať naplno dohovor o právach dieťaťa, má tam tieto dve medzinárodnoprávne slabé miesta, ktoré bude potrebné nejakým spôsobom argumentovať a vysvetliť.

- zároveň uviedol, že sa nechce pripojiť ku žiadnej kritike novely zákona o rodine, lebo ako uviedol, pozitíva v 99 % prevažujú jeho uvedeným nedostatkom. Osobne ich však považuje za nedostatok a z toho dôvodu to chce aj verejne deklarovať.

Robert Dobrovodský, Ministerstvo spravodlivosti SR

- prítomných informoval k otázke rekodifikácie a podotkol, že JUDr. Katarína Šimonová, z Ministerstva spravodlivosti SR interpretovala názor rekodifikačnej komisie, ktorá je samostatným vnútorným orgánom Ministerstva spravodlivosti SR a ktorá má istú koncepciu, predstavu o tom, ako bude vyzeráť občiansky kódex. Nový systematický občiansky kódex má

mať zakomponovanú celú druhú časť o rodinnom práve. Novela zákona o rodine má iný mandát, a to mandát programového vyhlásenia súčasnej vlády SR, kde sme dostali mandát riešiť aplikačné problémy súdnej praxe a predpisov, ktoré sa budú meniť. Uviedol, že v ich pracovnej skupine danú otázku, ktorej dôležitosť ako uviedol nespochybňuje, neidentifikovali ako momentálny aplikačný problém, ktorý treba riešiť. Podotkol, že všetci zodpovední sú posmelení diskusiou, ktorá prebehla pri prácach na Celoštátnej stratégii, kde boli všetci s touto otázkou konfrontovaní. Ale konsenzus v pracovnej skupine bol, najmä teda u väčšiny organizácií, že ustanovenie § 30, ods. 3 dnes platného Zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý hovorí, že rodičia majú právo použiť pri výchove dieťaťa primerané výchovné prostriedky tak, aby nebolo ohrozené jeho zdravie, jeho dôstojnosť a zároveň, že je súladné a vhodné zachovať primerané výchovné prostriedky a žiadali vypustiť z textu stratégie požiadavku na nulovú toleranciu. To znamená, že šlo o istý konsenzus. To však nevylučuje, že rekodifikačná komisia, ktorá bude nastavovať pravidlá správania sa na „x“ rokov do budúcnosti uvedenú skutočnosť vyhodnotí inak. Ministerstvo spravodlivosti SR, t.j. predkladateľ, nemá ambíciu v novele zákona o rodine definovať rodinu. Je to nemožné a zákonodarca to nerobil dodnes a nebude ju definovať ani v budúcnosti. Manželstvo je definované v zákone o rodine a po novom aj v Ústave SR. Uviedol, že zákonodarca nemá ambíciu spochybňovať rodinné formy; či už mononukleárnu alebo úplnú rodinu. Dáva najavo, že pre všestranný harmonický vývin dieťaťa je takéto prostredie najvhodnejším. Po diskusii sa doplnilo, čím sa chcelo upevniť, že nehovoríme, že ide o nejakú definitívnu všeobecnú mantru, že rodinou je „otec-mama“ dieťaťa, ale to, že ak je prostredie tvorené otcom a mamou nebezpečné, vtedy je legitímne, aby štát vstúpil aj do tejto rodiny a podnikol ochranné opatrenia na ochranu detí. Z toho dôvodu tam pribudlo prídavné meno stabilné. I keď v zásadách sa prídavným menám vyhýbali a informoval, že si je vedomý aj z akého dôvodu.

Nadežda Šebová, Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR

- doplnila, že uvedená zásada sa vzťahuje na rodičovstvo. Informovala, že rozhodne treba povedať to, čo povedal p. Róbert Dobrovodský, z Ministerstva spravodlivosti SR, a to že samotná definícia nekategorizuje rodinu, nenazýva ju, nehodnotí, ale vzťahuje sa na rodičovstvo. O rodine je v zákone o rodine samostatná zásada, kde samozrejme táto veta nie je uvedená.

Mária Leitmanová, OZ Náruč – Pomoc deťom v kríze

- prítomným uviedla, že na pôde Koalície pre deti sa zaoberali prípravou zákona o rodine a vyjadrila podporu tomuto zákonu a poďakovala všetkým, ktorí sa na ňom podieľali, pretože verí, že novela zákona o rodine posunie starostlivosť o deti tým správnym smerom.

Jozef Burian, predsedajúci, Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR

- vyjadril súhlas s tým, že občania by mali mať informáciu, že odborníci, ktorí sa zaoberajú novelou zákona o rodine, plne podporujú uvedený zákon, aj vzhľadom ku skutočnosti, že prevládajú rôzne názory spoločnosti, ktoré môžu potierať dobrý záujem.

Mariana Kováčová, Asociácia krízových stredísk

- poďakovala za Asociáciu krízových stredísk a vyjadrila, že ju veľmi teší, že novela zákona o rodine, ako naozaj veľmi dobrý návrh zákona, sa dostane von a že sa začne uplatňovať. Veľmi ju potešila aj správa, že konečne, keď už dvadsať rokov „kričíme“, že aj dieťa, u ktorého nie je dokázané, že je priamou obeťou, respektíve nie je priamou obeťou, pokiaľ dochádza k násiliu v rodine, tak toto v tomto zákone bude. Uvedenú skutočnosť veľmi privítala. Na druhej strane vyjadrila zaváhanie, že si uvedomuje, že týmto zákonom, ako keby

sa povedalo „A“ a ešte chýba „B“. To znamená, že sa otvorí veľké množstvo otázok, konkrétne v teréne, kedy chceme pomáhať dotknutým ľuďom, chceme robiť krízovú intervenciu, ale zatiaľ na to nemáme reálne nielen priestor, ľudí, ale aj špecifické zariadenia, ktoré asi budeme v budúcnosti na takéto niečo potrebovať, aby čo najmenej detí bolo vyňatých. Rodiny potrebujú krízovú intervenciu, potrebujú pomoc a zatiaľ je málo takých miest. Takže to považuje za tému, v ktorej by sa malo možno aj na pôde výboru pokračovať. Podľa jej názoru je potrebné ozrejmiť ľuďom aj ostatným kde nájsť pomoc, ako ju môžu hľadať, kto to bude robiť a teda vytvoriť priestor pre takúto komunikáciu.

Eva Dzurindová, Slovenský výbor pre UNICEF

- pridala sa k názoru Petra Guráňa, prvého podpredsedu Výboru pre deti a mládež, že v oblasti zisťovania názoru dieťaťa sa bude ďalej pracovať na procese zisťovania istých štandardov. Uviedla, že z praxe má skúsenosť, že sa zisťuje názor dieťaťa neštandardne; skoro v 90 %, a to hovorí zo skúsenosti z organizácie UNICEF, dieťa sa dostáva do konfliktu už spomenutej lojality. Čiže keď sa neurobia v rýchlom slede nejaké štandardy, ktoré musia obsahovať minimálne proces zisťovania názoru dieťaťa, môže nastať opačná neželateľná situácia. Často je situácia zneužitá tým, že vlastne sa nevie zabezpečiť skutočný názor dieťaťa.

Ivana Mrázková, Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR

- podotkla, že si je vedomá, že názor dieťaťa nie je zisťovaný vždy najlepším spôsobom. Uviedla, že nie je k tomu dôkaz ani za-ani proti, lebo väčšinou pri zisťovaní názoru dieťaťa nikto nie je prítomný, takže tu ide o dve veci.

- zároveň vyjadrila, že pevne verí, že v ďalšom programovom období sa bude naďalej pokračovať v národnom projekte na podporu deinštitucionalizácie náhradnej starostlivosti. Jednou z veľkých aktivít, ktorá tam bude zakomponovaná, bude natrénovanie a zisťovanie názoru dieťaťa. Dúfa v to, že sa uvedené napraví, lebo to je mimochodom jednou z vecí, ktorú vyčítajú aj otcovské organizácie.

Jozef Mikloško, Spoločnosť priateľov detí z detských domovov – Úsmev ako dar

- podľa jeho názoru o najvhodnejšom prostredí musia hovoriť odborníci, nie právnici, ale psychológovia, lekári atď. Zdôraznil, že sa množia štúdie od prenatálnych psychológov atď., ktoré hovoria o tom, že vyváženosť otcovstvo – materstvo je skutočne najvhodnejšie prostredie. Uviedol, kedy sa ako príklad udáva, že treba pomáhať tomu, aby všetky deti mali vitamíny, ale optimálne zostáva, a nikto to nespochybňuje, keď dieťa má vyváženú vitamínovú stravu, pretože je to najvhodnejšie pre jeho optimálny vývin.

- uviedol, že sa jednoznačne prikláňa k názoru, aby zásada vypočutia dieťaťa, resp. posudzovania najvhodnejšieho prostredia dieťaťa zostala zachovaná, lebo je to mimoriadne dôležité pre komplexné posudzovanie záujmu dieťaťa.

Mária Leitmanová, OZ Náruč – Pomoc deťom v kríze

- dodala, že sa veľmi prikláňa k tomu, čo povedal pán Peter Guráň, prvý podpredseda Výboru pre deti a mládež a verí, že jej názor vyjadruje za väčšinu organizácií. Podľa jej názoru by sa mal ponechať otvorený priestor debate o úplnom zákaze fyzických trestov, v tom zmysle, v akom sa na Výbore pre deti a mládež viedla konverzácia. Nie v trestnoprávnej rovine, ale v hodnotovej orientácii, pretože v našej práci sa stretávame práve s tým, že hranica posudzovania fyzických trestov je veľmi krehká. Taktiež posudzovanie toho, čo je pre dieťa ešte prijateľné a čo nie je prijateľné. Taktiež sa to nedá definovať. Čo je pre niektoré dieťa ešte prijateľné, pre iné dieťa to môže už byť veľmi zraniteľné a môže ho to ovplyvňovať na celý život. Podľa jej názoru v tejto spoločnosti je veľmi vysoká miera tolerancie násilia a pokiaľ táto debata nebude neustále otváraná, tak sa neposunieme ďalej.

Stanislav Trnovec, Klub mnohohodetných rodín

- poďakoval za slovo. Informoval, že v komunite mnohohodetných rodín majú veľa zaujímavých ľudí. Podotkol, že viedol dialóg s jednou detskou psychiatričkou, ktorá hovorila o jej pacientoch-deťoch /pätnásť až šestnásť ročných/, ktoré veľmi často ovplyvňuje rozvod rodičov ako aj iné skutočnosti, a preto sa často ocitnú v problémoch, no navonok môže dieťa vyzerat' v poriadku. Druhou záležitosťou je, že je vyvinutý veľký tlak práve na tých, ktorí vystavujú posudky, resp. aby vystavovali posudky v prospech niekoho. Čiže vypočutie dieťaťa považuje za mimoriadne dôležitú záležitosť, a podľa jeho názoru je potrebné aby sa robilo takým spôsobom, aby všetky odchýlky, ako napr. zavrhnutý rodič a iné boli čo najviac eliminované. Čiže vyjadril podporu odbornosti školení zodpovedných ľudí.

Robert Dobrovodský, Ministerstvo spravodlivosti SR

- poďakoval p. štátnemu tajomníkovi Jozefovi Burianovi za slovo. Zároveň vyjadril súhlas s p. Máriou Leitmanovou, z OZ Náruč – Pomoc deťom v kríze. Uviedol, že legislatívna diskusia ohľadom novely zákona o rodine sa neuzatvára definitívne. Odporučil, aby sa v tomto štádiu, keďže do rekodifikácie podľa jeho odhadu zostáva možno dva až tri roky, by bolo vhodné využiť časový priestor, resp. tie dva až tri roky na diskusiu, a zároveň by bolo potrebné ju aj preniesť do rekodifikačnej komisie v spolupráci napr. s Výborom pre deti a mládež, aby rekodifikačná komisia mala dostatočný signál. Pokiaľ ide o pripomienku pani Evy Dzurindovej, zo Slovenského výboru pre UNICEF, vyjadril, že s ňou v plnom rozsahu súhlasí v tom, aby prebiehal potrebný výsluch dieťaťa, hlavne z dôvodu, že názor dieťaťa je tomto smere veľmi dôležitým.

- informoval, že sa v tomto smere robia tiež kroky, konkrétne 30. a 31. marca 2015 sa uskutočnil kongres sudcov rodinného práva. Podarilo sa tam pozvať veľmi významnú sudkyňu českého Ústavného súdu, sudkyňu JUDr. Kateřinu Šimáčkovú, PhD. ktorá vydáva najpodstatnejšiu prelomovú judikatúru v Čechách, a to k článku 12 – participačné právo dieťaťa, t.j. vypočutie. Na kongrese sudcov zo Slovenska vysvetľovala akým spôsobom je najvhodnejšie dieťa vypočúvať. Ďalej informoval, že na november 2015 sa podarilo už teraz dostať prísľub od nemeckého sudcu p. Rudolph Jürgena, ktorý je zakladateľ Cochemského modelu v Nemecku, ktorý chce so sudcami trénovať konkrétne prípadové situácie a tiež sa budú venovať aj forme vhodného vypočutia dieťaťa. Týmto pozval členov a členky Výboru pre deti a mládež aj do Omšenia na kongres sudcov rodinného práva.

Jozef Burian, predsedajúci, Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR

- poďakoval za informácie p. Róbertovi Dobrovodskému, z Ministerstva spravodlivosti SR a zároveň prítomných vyzval hlasovať, že sa schvaľuje informácia o návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

Jozef Mikloško, Spoločnosť priateľov detí z detských domovov – Úsmev ako dar

- navrhol, aby sa hlasovalo za komplexnú novelu návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, a to, že ju Výbor pre deti a mládež berie na vedomie a odporúča.

Janka Divincová, tajomníčka Výboru pre deti a mládež

- navrhla, aby sa hlasovalo za komplexnú novelu návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, v znení, kedy ju výbor „víta a podporuje“, čo považuje v kontexte pravidiel legislatívneho procesu a diskusiu na pôde výboru za vhodnejšiu formuláciu.

Jozef Burian, predsedajúci, Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR

- konštatoval, že výbor schválil formuláciu, v zmysle ktorej berie na vedomie informáciu a víta a podporuje uvedený návrh zákona.

- zároveň poďakoval všetkým, ktorí sa zúčastňovali veľmi dôležitej a nie ľahkej diskusie k uvedenému návrhu zákona, ktorá bude aj naďalej pokračovať, a v rámci ktorej bude nevyhnutne potrebné riešiť aj technické a finančné krytie metodiky vypočúvania detí.

- na záver poprosil p. Petra Guráňa, prvého podpredsedu Výboru pre deti a mládež, aby prevzal vedenie výboru z dôvodu časovo kolidujúcich povinností.

Záver: Výbor zobral na vedomie informáciu o návrhu novely zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a vysvetlenia poskytnuté zo strany rezortu spravodlivosti a rezortu práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky. Zároveň výbor zaujal postoj, ktorým uvítal a podporil navrhované legislatívne zmeny.

Ref: uznesenie Výboru pre deti a mládež č. 43.

6. Rôzne

a) Informácia o projekte „Deťom priateľská komunita“

Peter Lenčo, Nadácia pre deti Slovenska, člen Koalície pre deti

- prítomných privítal a uviedol, že považuje za dôležité predniesť na výbore aj myšlienku ich projektu „Komunita priateľská deťom a mladým ľuďom“. Nadácia pre deti Slovenska dlhodobejšie vníma, že grantová podpora, ktorá ide jednotlivým organizáciám síce pomáha deťom a mladým ľuďom po celom Slovensku, ale zároveň si Nadácia pre deti Slovenska všimla, že sa nevytvárajú trvalejšie alebo systematickejšie zmeny, ktoré by posilňovali postavenie detí a mladých ľudí v spoločnosti. Z toho dôvodu vytvorili projekt „Komunity priateľské deťom“, ktorý tento rok beží tretíkrát. Podarilo sa do projektu získať aj rozličných podporovateľov. Systematickým podporovateľom je Komunálna poisťovňa, ale za posledný rok mali možnosť využiť aj podporu zo švajčiarskeho fondu a tým pádom bolo možné zrealizovať niektoré aktivity vo väčšom a odskúšať v šiestich pilotných komunitách projekt vytvárania „Komunity priateľské deťom“. Vyslovil domnienku, že na pôde Výboru pre deti a mládež je rovnaké nazeranie na to, že deti a mladí ľudia by mali byť vnímaní ako plnoprávni občania komunit na Slovensku, či už miest, dedín alebo aj v takom tom menšom ponímaní škôl, krúžkov a podobne. Čiže vníma potrebu posilniť ich hlas, dôležitosť participácie mladých ľudí vo veciach, ktoré sa ich dotýkajú s tým, že sa nevenovali len tým najtradičnejším oblastiam, ktoré na Slovensku sú spájané s participáciou detí a mladých ľudí, to znamená možno nejaké žiacke školské rady alebo voľnočasové aktivity, ale naozaj sa snažili pozrieť na to komplexne, vnímať „Komunitu priateľskú deťom a mladým ľuďom“ ako priestor, kde mladí ľudia žijú. Čo všetko sa môže zmeniť alebo nastaviť inak tak, aby to bolo v súlade naplnenia ich potrieb a práv.

- informoval, že benefity vytvárania „Komunit priateľských deťom“ z ich pohľadu sú dva najhlavnejšie – a síce, keď deti a mladí ľudia majú naplnené svoje potreby, tak to eliminuje isté potenciálne rizikové správanie; druhá vec, skôr taká rozvojová z pohľadu komunity je, že v komunite, v ktorej sa deti a mladí ľudia cítia dobre, ostávajú v nej žiť, zakladajú si tam rodiny a podieľajú sa aj na ďalšom zveľadovaní komunity.

- ako spomenul, v rámci projektu pracovali so šiestimi dedinami a mestami na Slovensku a prechádzali celým procesom sieťovania organizácií, inštitúcií, ktoré v komunite pôsobia. Dôležitým prvkom bolo zaangažovanie samosprávy do celého procesu, nakoľko často

dochádza k situácii, kedy ak sa aj nejakými projektmi podarí dosiahnuť zmenu, po voľbách sa vymení osadenstvo samosprávy a opäť sa musia buď budovať nanovo nové vzťahy, vysvetľovať, prečo veci fungujú, etc. Veľmi často dochádza ku zrušeniu alebo až zákazu dosiahnutého, takže z toho dôvodu sa snažili vťahovať do projektu aj ľudí, ktorí majú rozhodovaciu právomoc v samospráve. Podotkol, že vťahovanie samosprávy do tejto témy a aktivít bolo asi najzložitejšou vecou v celom projekte. Projekt bol postavený tak, že v každej komunite prebehlo najprv mapovanie potrieb detí a mladých ľudí, využili holandskú metodiku, s ktorou už pracovali aj v predchádzajúcich projektoch. Zaujímavé bolo, že mohli porovnať, aké potreby im vystúpili v roku 2009, keď ich mapovali a ako sa to vyvíja v súčasnosti. Okrem názorov detí a mladých ľudí pracovali aj s názormi rodičov, odborníkov, ktorí v komunite pôsobia a aj predstaviteľov samospráv, čiže snažili sa na tie potreby pozrieť nielen z pohľadu detí a mladých ľudí, ale aj z náhľadu dospelých a v spoločnej diskusii. Spoločné diskusie detí a mladých ľudí, ako aj na dospelých, v jednom čase, na jednom mieste sa ukázalo ako obojstranne prínosné. Uviedol, že bolo veľmi pekné sledovať, ako sa dokonca riaditeľ školy vyslovil, že až teraz pochopil, že prístup: „My dospelí vieme, čo pre vás deti je najdôležitejšie“ nie tak celkom funguje, lebo sami dospelí boli prekvapení, ako sa deti a mladí ľudia na veci pozerajú, ale aj to, že aké môžu mať bystré úsudky v tom, čo by sa malo v komunite zmeniť. Okrem toho v rámci projektu prebehli rôzne advokačné aktivity, kde sa snažili túto myšlienku šíriť aj ďalej mimo šiestich pilotných komunít. NDS realizovala rozličné školenia na to, ako mapovať potreby detí a mladých ľudí v komunite a keď sa tieto v komunite zmapovali, vytvárali sa následne akčné plány. Snažili sa aj akčnými plánmi podporiť isté systematickejšie uchopenie celej problematiky v komunite, ako aj celkový výhľad do budúcnosti, aby to nevyznelo ako len hranie sa na participáciu, ale naopak, keď projekt oficiálne skončí, aby uvedená komunita mala víziu na najbližšie dva-tri roky, čo sa bude v komunite konať. Tým, že sa im podarilo spolupracovať aj s rozličnými donormi, mohli poskytnúť menšie granty na naštartovanie týchto zmien a zároveň prvé projekty z akčných plánov sa v rámci tohto projektu aj realizovali.

- základom zisťovania potrieb detí a mladých ľudí boli „fokusové skupiny“, čiže nejde o reprezentatívny prieskum, ale podarilo sa získať hlasy, názory približne 1 200 detí, mladých ľudí a dospelých, s tým, že sa to mohlo porovnať s tým, čo sa zistilo v roku 2009. Vyjadril sa, že trendy, ktoré u nás v spoločnosti sú nastavané, alebo pretrvávajú, naberajú na intenzite. Najvystupujúcejším javom bolo to, že deťom a mladým ľuďom chýbajú v ich životoch, vo vzťahoch, dospelí ľudia - či už sú to rodičia alebo celkovo aj širšia rodina, čiže dospelí buď nemajú čas na deti alebo keď aj čas majú, tak nie vždy vedú s nimi správne komunikovať a realizovať spoločné aktivity. „chýbanie rodičov“ bola najvystupujúcejšia vec. Informoval, že spolupracovali aj so švajčiarskym partnerom, ktorý sa tiež tejto problematike programovo venuje, snažia sa taktiež prepájať generácie, lebo pôsobenie alebo práca s deťmi a mladými ľuďmi v poslednom čase u nás nabrala taký charakter, že deti a mladí ľudia majú svoje aktivity, a dospelí majú taktiež svoje aktivity, čo je samozrejme tiež dôležité vzhľadom na svoj vek, že si tým budujú svoju samostatnosť, ale zároveň sa ukázala potreba posilňovania aj medzigeneračného dialógu a spoločných aktivít. Tým, že rodičia deťom chýbajú, tým že nie sú dobre sytené vzťahy a potreby, z toho potom vyplýva aj agresia, ktorá sa potom prenáša do vzťahov.

- uviedol, že si dovoľí tvrdiť, že k tomu môže prispievať aj istý mediálny obraz, že si deti nevedia riešiť, nevedia si nastaviť medziľudské vzťahy, nevedia riešiť konflikty tým, že nemajú uspokojené svoje potreby, taktiež nevedia prejaviť svoju nespokojnosť, a to sa potom prejavuje agresívnejším správaním či už vo vzťahu medzi rovesníkmi, ale aj vzťahom k dospelým. Podotkol, že výbor určite pozná veľa prípadov, kedy sa učitelia sťažujú, že sa s deťmi nedá komunikovať. Čiže ako jeden z hlavných bodov vystúpilo to, že je naozaj potrebné aj v našej spoločnosti hovoriť o tom, že súčasné deti a mladí ľudia fungujú inak,

majú oveľa viac informácií, ktoré predtým ako keby sprostredkovali skôr dospelí, takže je potrebné sa snažiť o rešpektujúci prístup k deťom a mladým ľuďom. Je viditeľné, že keď dospelí investujú do nastavenia si dobrých vzťahov s deťmi a mladými ľuďmi, rešpektujú ich názor, vypočujú si ich, snažia sa spoločne hľadať riešenia, tak potom sú tým eliminované aj konflikty. Zároveň sa potvrdilo, že do života detí a mladých ľudí vstupujú nové médiá. Žijú oveľa viac svoj život virtuálne ako reálne a potom virtualitu považujú za realitu, čo sa opäť odráža na kvalite vzťahov.

- taktiež uviedol, že považuje za nešťastné a spoločnosťou posilňované, že sa vytráca zo života detí voľná hra, deti a mladí ľudia sa vytrácajú z verejných priestorov a samotné deti a mladí ľudia hovorili, že na jednej strane nemajú kam ísť vo svojom voľnom čase, ale ako náhle sa idú napr. poprechádzať popri rieke, ktorá tečie za mestom, kde sú lavičky, tak už sú hneď označení za grázlov, ktorí sa tam len tak potulujú. Čiže potom im logicky môže vychádzať, že radšej idú na internet, kde majú pokoj ešte aj od dospelých.

- zhrnul, že uvedený problém nebude dopodrobna rozoberať, prítomní na výbore dostali príručky, ktoré uvedenú problematiku podrobne zachytávajú. Ako výsledok uvedeného projektu sa ukázalo, že projekt „Komunita priateľská deťom a mladým ľuďom“ je dlhodobý proces, a že zmeny sa nedejú zo dňa na deň, z večera do rána, ale je to aj o tom, aby dospelí možno opustili svoje zaužívané mentálne štruktúry, lebo taktiež sa veľa práce investovalo do toho, že keď komunita zidentifikovala potreby a zostavovala akčný plán, tak prístupy k riešeniu boli klasické, v zmysle „usporiadame besiedku“, „urobíme súťaž“, čo samozrejme deti a mladých nebaví, veľmi často nezaujímajú a tým pádom ešte sú aj dospelí frustrovaní, že koľko energie sa venovali do detí a mladých ľudí a oni sa vôbec na to nechytajú. Vyzdvihol, že je potrebná reálna participácia detí a mladých ľudí aj do hľadania, riešenia a do implementácie.

- informoval, že pre nich je samospráva, ktorá chce byť k deťom a mladým ľuďom priateľská taká, ktorá zvažuje, aké dôsledky budú mať jej rozhodnutia na život detí a mladých ľudí v konkrétnej samospráve alebo komunite. Dôležité je sieťovať jednotlivé organizácie a taktiež sa zistilo, že na Slovensku existuje veľká nedôvera nielen medzi mimovládnyimi organizáciami a samosprávou, verejnou a štátnou správou, ale aj medzi mimovládnyimi organizáciami ako takými. Je to možno nejaká obava, strach, že im zoberú know-how, ale zároveň aj samotné organizácie hovorili, že vzájomná spolupráca predsa len bola stratégiou výhier, lebo zistili, že to čo si chránili, susedná organizácia riešila možno polroka, alebo rok pred nimi. A keď si povedali o svojich problémoch vedeli si vzájomne pomôcť.

- zároveň uviedol, že za veľmi dôležité považuje, že ak má komunita detí a mladých ľudí ako politickú prioritu, ak sa uvedené odrazí do jednotlivých akčných plánov alebo do koncepčných dokumentov, tak je potrebné nezostať len na papierovej rovine, ale reálne implementovať riešenia a vyčleniť tomu zodpovedajúci rozpočet.

- taktiež uviedol, že sa ukázala ako dôležitá otázka kvality služieb poskytovaných deťom a mladým ľuďom, alebo aj práce s deťmi a mladými ľuďmi, otázka z akého dôvodu o celom projekte majú potrebu hovoriť, okrem toho, že zároveň chcú aj zdieľať dobré skúsenosti a že projektom naozaj prišli na to, že sa to dá, podarilo sa im získať aktívnych mladých ľudí a deti, ktorí sa chcú vyjadrovať k tomu, ako ich komunita vyzerá a chcú sa zapájať do riešení.

- taktiež sa im podarilo pracovať aj s dospelými, ktorí pochopili zmysel celej participácie a nielen pre súčasnosť komunity, aby sa v nej deti a mladí ľudia cítili dobre, ale aj pre budúcnosť, aby si ju osvojili a chceli potom v nej žiť.

- na záver informoval, že sa hľadajú ďalší partneri pre tento projekt, lebo podpora zo švajčiarsko-slovenského fondu skončila. Uviedol, že vidí veľké príležitosti v partnerstve so štátnou a verejnou správou, tým že sa teraz vlastne otvárajú alebo definujú projekty v rámci nových operačných fondov, či už sú to ľudské zdroje alebo efektívna verejná správa s tým, že

štátne a verejné inštitúcie majú ľahší prístup k týmto projektom a podotkol, že veľmi rád by privítal a rozvíjal myšlienku, ako je možné spojiť sily a zabezpečiť odbornú časť.

- taktiež informoval, že v rámci projektu sa vytvorila stránka www.codetipotrebuj.sk, kde je taktiež veľa informácií, ako aj videogaléria zapojených detí aj dospelých a zároveň ju budú aj ďalej udržiavať v rámci uvedeného projektu a prinášať aktuálne informácie.

Peter Guráň, prvý podpredseda Výboru pre deti a mládež

- poďakoval za informáciu a požiadal p. Petra Lenča, z Koalície pre deti, aby na výbore ešte zotrval, ak by boli prípadne k projektu „Komunita priateľská deťom a mladým ľuďom“ nejaké otázky. Podotkol, že sa jedná o veľmi zaujímavý projekt, čo sa týka participácie detí a mladých ľudí, ako aj výzvy do budúcnosti v ňom pokračovať, a nie jeho skončenia po financovaní zo švajčiarskych fondov.

Marta Bujňáková, Združenie miest a obcí Slovenska

- uviedla za samosprávy, že boli spolu v kontakte s p. Petrom Lenčom, z Koalície pre deti, ktorý im zaslal materiály, ktoré Združenie miest a obcí Slovenska zverejnilo na ich webovej stránke. Uviedla, že išlo o dosť nešťastné obdobie, z dôvodu, že prebiehali komunálne voľby. Za pozitívne považuje, že sa približne 30 % ľudí vymenilo a je tam zastúpených veľa mladých ľudí. Informovala, že 25. marca 2015 bolo zasadnutie orgánu Rady Združenia miest a obcí Slovenska, kde je 130 ľudí z celého Slovenska, ktorí sú predsedovia regionálnych združení a ktorých je v rámci Slovenska šesťdesiat. Čiže je to veľmi dobrá cesta, aby sa dobré veci dostali medzi ľuďmi a skutočne obce a mestá majú pred sebou štyri roky a budú chcieť spolupracovať aj s deťmi.

- privítala, že bude veľmi rada, keď bude Združenie miest a obcí Slovenska spolu v kontakte s Koalíciou pre deti, a či už cez webovú stránku alebo cez rokovania orgánov, kedy sa môžu dobré myšlienky dostať medzi starostov a primátorov a oni ich určite radi využijú. Nemajú k dispozícii veľa finančných prostriedkov, a tu je vhodná participácia ostatných. Ako druhý fakt uviedla, že keď budú hotové isté námety, tak ich môžu prispôsobiť na svoje podmienky, takže aj toto považuje za veľmi dôležité. Podotkla, že Združenie miest a obcí Slovenska je naozaj pripravené v týchto veciach spolupracovať.

- informovala, že 25. marca 2015 prebehlo rokovanie, kde aj p. Eva Dzurindová, zo Slovenského výboru pre UNICEF, dostala priestor, aby pred členmi rady, starostami, a primátormi z celého Slovenska prezentovala pomoc deťom.

Peter Lenčo, Koalícia pre deti

- poďakoval a potvrdil, že p. Marta Bujňáková, zo Združenia miest a obcí Slovenska sa snažila propagovať projekt „Komunita priateľská deťom a mladým ľuďom“.

- uviedol, že skôr narážal na vedenie, od ktorého dostala Koalícia pre deti niekoľko prísľubov, a radi privítajú, keď im viac „otvoria dvere“ a budú navzájom viac spolupracovať.

Peter Guráň, prvý podpredseda Výboru pre deti a mládež

- uzavrel diskusiu a požiadal o krátku informáciu Karela Molina, riaditeľa Národného koordinačného strediska pre riešenie problematiky násilia na deťoch, ktoré ako poznamenal je istým minuloročným úspechom Výboru pre deti a mládež, ako aj Celoštátnej stratégie ochrany a podpory ľudských práv v Slovenskej republike.

Záver: Výbor sa oboznámil so závermi projektu Nadácie pre deti Slovenska „Deťom priateľská komunita“.

b) Informácia o plnení strategického cieľa č. 5 Národnej stratégie na ochranu detí pred násilím

Karel Molin, Národné koordinačné stredisko pre riešenie problematiky násilia na deťoch

- Poskytol informáciu o plnení strategického cieľa č. 5 - „zvyšovanie informovanosti o problematike násilia páchaného na deťoch“

- Uviedol, že uvedený strategický cieľ do istej miery koliduje v obsahovej, ako aj v časovej rovine s úlohami Národného akčného plánu, ktoré sa venujú zvyšovaniu povedomia v oblasti práva detí. V rámci realizácie tohto strategického cieľa oslovili už toho času bývalého predsedu Rady mládeže Slovenska, p. Ondreja Galla a p. Tomáša Turčana, ktorí sa spolupodieľali na príprave „Konceptu komunikačnej kampane“. Tento koncept bol mimo iné diskutovaný aj s odborníkmi a zástupcami príslušných rezortov, napríklad na okrúhлом stole, ktorý sa konal 21. novembra 2014 pri príležitosti prijatia Dohovoru o právach dieťaťa ako aj pri príležitosti svetového dňa prevencie týrania a zneužívania detí. Zámer bol následne v podobe konceptu pripomienkovaný subjektmi spoluzodpovednými za realizáciu tohto strategického cieľa. Pokiaľ ide o samotný koncept prípravy a realizácie kampane, ráta s tromi komunikačnými líniami - mediálna kampaň, podujatia a podporné aktivity a PR (Public relations) komunikácia.

- adresátmi kampane by mali byť predovšetkým odborná verejnosť, do istej miery laická verejnosť a taktiež deti. Navrhuje sa rozdeliť realizáciu na primárnu, teda v prvom slede sa zamerať na adresáta, t.j. dospelú verejnosť, a to odbornú aj laickú a v druhom slede na deti

- čo sa týka vlastne komunikačných línii vo vzťahu k podujatiam a podporným aktivitám, tam je pomerne veľký priestor nadviazania na už existujúce aktivity a podujatia, ktoré sa v tejto oblasti realizujú. V tomto duchu požiadal o spoluúčasť, záujem a o sieťovanie zo strany organizácii, ktoré tieto aktivity a podujatia realizujú.

- jedným z kľúčových nástrojov komunikácie by mala byť pripravovaná webstránka, ktorá by mala fungovať v rámci štruktúry Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR. Táto webstránka by mala byť štruktúrovaná tak, aby bola prístupná aj z hľadiska informácii a jazyka nielen dospeléj verejnosti, a teda pokiaľ hovoríme o dospeléj, tak myslíme aj laickú ako aj odbornú verejnosť a zároveň, aby bola prístupná aj deťom, aby tam v zásade našli všetky potrebné informácie, ktoré sa tejto problematike týkajú a ktoré by im mohli byť nápomocné.

- v súčasnosti prebieha príprava nástrojov kampane, či už to budú spoty v médiách, a to rozhlasové alebo televízne, prípadne nejaké nosiče a takisto verejné obstarávanie (realizácia webstránky, nákup mediálneho priestoru). Prvé kroky budú realizované v najbližších mesiacoch. Kampaň v roku 2015 by mala byť cielená na dospelú verejnosť, laickú aj odbornú. Nosná časť by sa mala realizovať v priebehu jesene roku 2015. Čo sa týka adresátov alebo časti kampane, ktorá bude adresovaná primárne na deti, tá by sa mala realizovať v priebehu školského roka alebo respektíve začiatkom roka 2016 a mala by sa nosne realizovať v priebehu školského roka, resp. prelomu školského roka.

- uviedol, že z pohľadu Národného koordinačného strediska pre riešenie problematiky násilia na deťoch práve tento strategický cieľ č. 5 Národnej stratégie je veľmi významný aj z hľadiska určitých cieľov alebo hľadania odpovedí na otázky, ktoré na výbore vystali z diskusie. Ide o cieľ, ktorého primárnou úlohou je scitlivenie verejnosti v tejto problematike a to prostredníctvom realizácie aktivít, ktoré sú zamerané na vysvetľovanie problematiky násilia, metódach pomoci, ale aj samozrejme aj dôsledkov, ktoré násilie, či už v rodinnom prostredí alebo kdekoľvek inde na deťoch prináša. Dôsledky je potrebné vyzdvihovať respektíve poukazovať na ich negatívny dopad pre ďalší rozvoj detí s tým, že máme pomerne dobrý legislatívny rámec, pokiaľ ide o realizáciu práv detí bez ohľadu na to, akým spôsobom možno interpretujeme problematiku násilia na deťoch z hľadiska istej zákonnej úpravy, či už

v rovine trestného práva, možno veľmi často opomenovanej rovine priestupkového práva, v rovine rodinného práva a tak ďalej. Práve strategický cieľ č. 5 poskytuje priestor na to, aby sme pracovali s verejnou mienkou a nastavili procesy aj vo vzťahu v komunikácii s verejnosťou, aby rozumela, z akých dôvodov je dôležité chrániť deti pred násilím vo všetkých rovinách a vo všetkých prostrediach.

- v tomto duchu sa vyjadril, že by veľmi rád požiadal členov a členky výboru, aby sa intenzívne, samozrejme v rámci svojich možností, zapojili do realizácie tohto strategického cieľa a využili aj možnosti zosieťovania aktivít, ktoré v rámci subjektov zastupujú a realizujú. Podotkol, že verí v to, že spoločná snaha pri realizácii tohto strategického cieľa prinesie pozitíva a dovoľí si tvrdiť, že aj práve prostredníctvom jasnej komunikácie sa podarí zabezpečiť viac, než by sa podarilo zabezpečiť akoukoľvek možno len kozmetickou a formálnou právnou úpravou, ktorá by svojím spôsobom bola iba vo formálnej rovine.

- na záver taktiež poďakoval Ondrejovi Gallovi, z Rady mládeže Slovenska nielen z titulu, že pomáhal pri vytváraní konceptu komunikačnej kampane, ale aj z dôvodu, akým prispel pri kreovaní stratégie a samozrejme pri práci pre výbor a celkovo pri práci s deťmi v rámci Slovenskej republiky a pevne verí, že jeho odborný potenciál bude takisto v tejto oblasti ďalej pôsobiť a že bude nálezite využité a zúročený.

Peter Guráň, prvý podpredseda Výboru pre deti a mládež

- uviedol, že p. Karel Molin z Národného koordinačného strediska pre riešenie problematiky násilia na deťoch podal vyčerpávajúcu informáciu

Záver: Výbor zobral na vedomie Informáciu o plnení strategického cieľa č. 5 Národnej stratégie na ochranu detí pred násilím a plánovaných aktivitách.

c) Téma „práva dieťaťa“ počas SK PRES 2016

Peter Guráň, prvý podpredseda Výboru pre deti a mládež

- vyzval predsedníčku Koalície pre deti, p. Danu Rušinovú, aby informovala, o iniciatíve zviditeľnenia témy práv dieťaťa počas slovenského predsedníctva v druhej polovici roku 2016. Na túto tému už prebehlo viacero rokovaní aj na Ministerstve zahraničných vecí a európskych záležitostí SR. Vyjadril sa, že aj z hľadiska medzinárodných organizácií si myslí, že je to téma, ktorá síce nemôže byť tou nosnou prioritou, lebo tie sú už dané a jasné, ale mohla by byť jednou zo sprievodných tém niektorých akcií, ktoré sa počas predsedníctva uskutočnia.

Janka Divincová, tajomníčka Výboru pre deti a mládež

- na doplnenie uvedeného bodu programu uviedla, že Spoločný sekretariát výborov dlhodobo diskutuje s Koalíciou pre deti ohľadne možných spôsobov, akými by sa zviditeľnila téma práv dieťaťa (v širšom kontexte tým, že sa zaoberá nielen právami dieťaťa, ale aj problematikou mládeže). Uviedla, že proces prípravy predsedníctva je dlhodobý, považuje preto za užitočné využiť časový priestor prípravy na slovenské predsedníctvo aj na pôde výboru a diskutovať o možnostiach a nástrojoch, ktoré sú k dispozícii, aby sa aj v tejto téme počas slovenského predsedníctva dostal adekvátny priestor, napriek tomu, že nie je jednou z kľúčových.

- informovala, že pôvodne mal sekretariát v úmysle prizvať na rokovanie výboru konkrétnych koordinátorov z jednotlivých rezortov, ktorí by predstavili prehľad aktivít, ktoré plánujú počas slovenského predsedníctva a akým spôsobom sú aktuálne formulované priority v rámci ich rezortov, aby si vo vzájomnej diskusii s členmi a členkami výboru ujasnili, aké sú

vzájomné očakávaní a hľadali sa možné styčné body. Zhodou okolností, z dôvodu časovej kolízie, kedy počas rokovania výboru prebieha koordinačné stretnutie koordinátorov na Ministerstve zahraničných vecí a európskych záležitostí SR, nebolo možné adresne prizvať priamo koordinátorov na rokovanie výboru. Napriek tomu sa rokovania výboru zúčastňuje zástupca IUVENTY - Slovenského inštitútu mládeže, p. Tomáš Pešek, poverený koordinátorom za oblasť mládeže, ktorý v PPT prezentácii predstaví, akým spôsobom je štruktúrovaná príprava v téme mládeže, akými aktivitami a časovým harmonogramom je ohraničená.

Dana Rušinová, Koalícia pre deti, Nadácia pre deti Slovenska

- informovala, že na poslednom stretnutí výboru Koalícia pre deti avizovala, že rozvíja túto myšlienku, a tak začala v minulom roku a rozhodla sa využiť predsedníctvo Slovenska na zviditeľnenie problematiky práv detí. Počas predsedníctva hľadali, kde a ako by mohli uchopiť problematiku a uviedla, že chce využiť aj príležitosť toho, že je na výbore prítomný p. Milan Kollár ako reprezentant Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí SR, ktoré od začiatku pomáhalo v rámci svojich možností usmerňovať Koalíciu pre deti v tejto problematike a zároveň dostali prísľub, že Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR využije akúkoľvek príležitosť počas tohto obdobia, aby zviditeľňovalo práva a problematiku práv detí, čo z ich strany Koalícia pre deti veľmi oceňuje a za uvedené je im touto cestou veľmi povďačná.

- informovala, že Koalícia pre deti sa stretla aj s Eurochildom, čo je sieť strešných európskych organizácií, ktoré sa venujú ochrane práv detí a aj v rámci Eurochildu začali diskusiu o tom, akým spôsobom túto problematiku zviditeľniť.

- zároveň vyzvala aj členov výboru, pokiaľ majú podnety na témy, ktoré by bolo zaujímavé práve počas predsedníctva zviditeľniť a jedná sa o témy, ktoré sú európske a sú zaujímavé pre všetky štáty, najmä väčšie štáty v Európskej únii; Koalícia pre deti ich veľmi rada privíta a bude o nich diskutovať.

- zároveň podakovala Spoločnému sekretariátu výborov za to, že koalícii pomáha v hľadaní priestoru v rámci predsedníctva na to, aby sa problematika práv mohla zviditeľňovať. Uviedla, že v mesiaci marec 2015 prebehlo v Bratislave zasadnutie Eurochildu a predstavitelia Eurochildu prejavili záujem diskutovať na túto tému aj so zástupcami verejnej a štátnej správy a zároveň sa tu naskytuje možnosť v rámci jednotlivých rezortov dostať túto tému do aktivít, ktoré rezorty plánujú. Takže je tu priestor do konca apríla resp. začiatku mája 2015 zdefinovať si tému, ako aj konkrétnu aktivitu. Podala návrh, aby výbor poveril tajomníčku výboru p. Janku Divincovú na zorganizovanie stretnutia s koordinátormi jednotlivých rezortov so zástupcami výboru, kde by si na pracovnom stretnutí vydiskutovali, aké sú možnosti aj v rámci prioritných tém, ktoré je potrebné rešpektovať a v rámci istých ďalších plánov jednotlivých rezortov by sa vytvoril priestor pre zviditeľnenie problematiky práv detí.

Janka Divincová, tajomníčka Výboru pre deti a mládež

- reagovala, keďže pôvodný zámer bol mať takto prerokovanú tému už na pôde výboru, že je veľmi naklonená tomu, aby Spoločný sekretariát výborov takéto stretnutie zorganizoval a týmto je to istý apel aj na členov výboru, pokiaľ majú záujem sa v tejto téme ďalej angažovať.

Tomáš Pešek, IUVENTA - Slovenský inštitút mládeže

- uviedol, že v rámci formácie Rady pre vzdelávanie, mládež, kultúru a šport je jednotná téma, a to „talentovaná mládež“, ktorá je rozpracovaná samostatne do štyroch menších pracovných skupín a IUVENTY sa konkrétne týka pracovná skupina v oblasti mládeže. Uviedol, že snahou je, aby téma talentu bola dostatočne inkluzívna pre všetky skupiny

mladých ľudí. Informoval, že sú v kontakte s kolegami z Holandska a Malty s ktorými koordinujú a snažia sa nájsť jednotnú tému, ktorá bude zohľadňovať aj priority mládeže. Nateraz je témou „Pozitívna politika mládeže“ - preklad, neznie možno ideálne, ale myšlienka je taká, aby sa prestalo pozerat' na to, že sa robia nejaké preventívne opatrenia, aby mladí ľudia nerobili negatívne veci. Je potrebné zmeniť náhľad a pozerat' na to tak, čo môžeme urobiť preto, aby sme rozvíjali potenciál mládeže.

- uviedol, že v Holandsku oblasť mládeže spadá do gescie Ministerstva zdravia. Z hľadiska potrieb mladých ľudí platí, že ak sú uspokojené ich základné potreby, tak je aj väčší priestor na rozvoj ich potenciálu. Aj v rámci Slovenskej republiky je víziou viac rozvíjať potenciál mladých ľudí; každý mladý človek má potenciál, len mu ho treba pomôcť objaviť, ako aj pomôcť rozvíjať a sústrediť sa na to, ako mu môžeme pomôcť v tom, aby sa úspešne uplatnil v živote, a to nielen v pracovnom, ale aj v spoločenskom, aby mládež mohla svoj potenciál využívať aj pre dobro spoločnosti, v ktorej fungujú. Zhrnul, že všetky tri krajiny, Malta, Slovenská republika, ako aj Holandsko smerujú ku kvalite života. Ako uviedol, cieľom Malty je prihliadať na to, ako práca s mládežou môže pomôcť rozvíjať životné zručnosti a zároveň ako môže pomôcť k ich uznaniu. Takže v tomto sa všetky tri spomenuté krajiny za oblasť mládeže stretli a ich úlohou je istý prvý spoločný dokument. Ďalším dôležitým spoločným prvkom je téma štruktúrovaného dialógu, a to ako bude prebiehať konzultácia s mladými ľuďmi v Európe, čo si myslia o súvisiacich témach. Štruktúrovaný dialóg by mal byť jednotný, takže sa hľadá, ktoré otázky súvisia a sú relevantné pre všetky krajiny a nedochádza k ich opakovaniu.

- najvýznamnejšou aktivitou, ktorá čaká Slovensko v rámci slovenského predsedníctva za oblasť mládeže je konferencia mládeže, ktorú IUVENTA plánuje v septembri 2015 v Košiciach, kde bude asi 300 účastníkov, pričom k jej príprave už nedávno prebehlo stretnutie so zástupcami z mládežníckeho sektora. Na konferencii plánujú zapojiť a reprezentovať čo najviac mladých ľudí, ako aj prezentovať talenty znevýhodnených mladých ľudí.

Peter Guráň, prvý podpredseda Výboru pre deti a mládež

- poďakoval p. Tomášovi Pešekovi z IUVENTY za veľmi jasnú a promptnú informáciu. Informoval, že aj v rámci Výboru pre deti a mládež bude snaha v čo najkratšej dobe zvolat' koordinátorov SK PRES 2016 vecne príslušných rezortov s členmi a členkami výboru a ďalšími prizvanými subjektmi, pre lepšie zviditeľnenie práv detí/mládeže a priestor je tu otvorený pre každého, ktorý by sa chcel napojiť do spomenutých nadnárodných tém.

Robert Dobrovodský, Ministerstvo spravodlivosti SR

- prítomných informoval o tom, že za Slovenskú republiku je členom neformálneho výboru pri Európskej komisii „Child's Rights Group“, v rámci ktorej veľmi intenzívne komunikujú o aktuálnych otázkach. Predsedníčka uvedenej skupiny by tiež veľmi privítala témy, ktoré zaujímajú členské štáty. Európska komisia prispieva krajine, ktorá predsedá na organizácie a konferencie, najmä ak sa témy zhodujú so záujmami Európskej komisie.

- uviedol, že Najvyšší súd Slovenskej republiky pripravuje dve konferencie, z ktorých jedna sa bude týkať trestného práva, implementácie trestnej smernice pri ochrane práv obetí, a tu uviedol, že si vie predstaviť prelínanie práv dieťaťa, ak je dieťa poškodené alebo obeťou.

- druhá konferencia sa bude týkať civilnej občiansko-právnej revízie „nariadenia Brusel IIa“ a tam tiež vidí prienik, pokiaľ ide o najlepší záujem dieťaťa v konaní o návrate dieťaťa, ktoré bolo neoprávnene premiestnené; tu spomenul „rodičovské únosy“. Najvyšší súd Slovenskej republiky vyjadrilo teda podporu, že by Ministerstvo spravodlivosti SR mohlo byť spolugestorom; horeuvedené dve konferencie má už naplánované, takže v jeho gescii asi tretiu konferenciu už nebude z časového hľadiska možné organizovať.

Janka Divincová, tajomníčka Výboru pre deti a mládež

- uviedla, že principiálne úmyslom nie je ani tak vymýšľať nové aktivity, lebo veľa z nich je už naplánovaných v harmonograme. Ide skôr o to, aby sme o nich vedeli, aby sme sa na ne vedeli pripraviť, aby sme prípadne našli zaujímavé témy, ktoré vieme lepšie, kvalitnejšie pripraviť na plánované konferencie a iné podujatia, ktoré budú v rámci SK PRES 2016.

Milan Kollár, Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR

- do diskusie dodal, že predsedajúca krajina nemá možnosť nejakej voľnej tvorby tém, ktorých sa uchopí, ale si môže vybrať už z navrhnutých, existujúcich tém; prihovára sa k tomu, aby sa hľadal prienik s témami, ktoré už jednotlivé rezorty v tejto chvíli majú zadefinované.

Záver: Výbor diskutoval k téme prípravy SK PRES 2016 v kontexte možného zviditeľnenia témy „práv dieťaťa“/“mládeže“, v nadväznosti na čo zaviazal tajomníčku výboru iniciovať a zabezpečiť stretnutie koordinátorov prípravy SK PRES 2016 vecne príslušných rezortov s členmi a členkami výboru a ďalšími prizvanými subjektmi za účelom identifikácie možných tematických prienikov a nástrojov pre zviditeľnenie problematiky práv dieťaťa a mládeže počas SK PRES 2016.

Ref: uznesenie Výboru pre deti a mládež č. 44

d) Informácia o uskutočnených aktivitách v rámci Medzinárodného roka rodiny 2014

Stanislav Trnovec, Klub mnohodetných rodín

- informoval, že Klub mnohodetných rodín vznikol v r. 1994 v Medzinárodnom roku rodiny a minulý rok 2014 bolo 20. výročie Medzinárodného roku rodiny. V súvislosti s tým sa konalo veľa rôznych aktivít. Generálne zhromaždenie OSN medzinárodného ekonomického a sociálneho výboru urobilo zhodnotenie aktivít a Klub mnohodetných rodín sa podieľal na viacerých aktivitách, ktoré sú uvedené v tomto zhodnotení.

- vzhľadom na to, že na výbore nie je veľa časového priestoru, prítomných informoval, že by rád tento dokument poslal s vyznačením tých častí, ktoré sa týkajú priamo Klubu mnohodetných rodín. Buď boli spoluautormi alebo veľmi blízkymi spolupracovníkmi, prípadne sa istým spôsobom na týchto aktivitách podieľali. Čo sa týka dopadu na Slovenskú republiku; bol tu úmysel venovať Európsky rok 2014 téme zosúladenia pracovného a rodinného života. Uviedol, že sa to nepodarilo presadiť napriek veľmi veľkej snahe mnohých, ktorí sú v organizácii „COFACE – Európska konfederácia rodinných organizácií v Európskej únii“. Podotkol, že pre Klub mnohodetných rodín je to istou reflexiou, že rodina je v rámci Európskej únie kdesi vzadu, že je to súbor štátov, ktoré sú orientované viacej na ekonomiku ako na ľudské práva a na to, aké je v skutočnosti blaho ľudí.

- pre informáciu spomenul, že dokument OECD „*Family Database (2011)*“, hovorí o radikálnych zmenách postavenia rodiny.

- na záver poďakoval všetkým, ktorí Klubu mnohodetných rodín robia zázemie, ako aj za to, že potom vedia následne na medzinárodných fórach prezentovať to, čo je dôležité, a čo považujú za veľmi dôležité.

Peter Guráň, prvý podpredseda Výboru pre deti a mládež

- poďakoval p. Stanislavovi Trnovcovi z Klubu mnohodetných rodín za informáciu, podotkol, že každopádne napr. otázka súčasného nazerania alebo oblastí európskych politík, napr. rodinných politík je dlhodobo vedená tak, že je to vlastne kompetencia národných štátov, takže každopádne je veľmi zaujímavé vedieť, akým smerom sa to vyvíja v ostatných, najmä v susedných krajinách.

- zároveň požiadal o slovo p. Andreu Cisárovú z Centra pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže, aby informovala o príprave národného projektu „Podpora Centra pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže (CIPC) I“.

Záver: Výbor zobral na vedomie informáciu o uskutočnených aktivitách mimovládnych organizácií (Klub mnohodetných rodín) počas Medzinárodného roka rodiny 2014.

e) Národný projekt „Podpora Centra pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže (CIPC) I“.

Andrea Cisárová, Centrum pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže

- poďakovala za čas a priestor, ktorý môže využiť na prezentáciu uvedeného projektu. Informovala, že Centrum pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže dostalo možnosť robiť národný projekt, ktorý má byť zameraný na osvetu ľudí, ktorí odchádzajú zo Slovenska, ktorí idú napr. do Anglicka, Nemecka, Rakúska prípadne do iných krajín a začínajú tam mať problémy. Národný projekt „Podpora Centra pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže (CIPC) I“, ktorý CIPC začalo koncipovať sa týka migrácie mladých ľudí, ktorí odchádzajú do zahraničia za lepším životom, za prácou, za niečím čo im pomôže naštartovať lepší život. Mnohokrát odchádzajú spôsobom že opúšťajú svoje rodiny, idú do zahraničia za „lepším životom“, ale v prípade, že u nich nastanú nejaké problémy (môžu sa dostať do alkoholických, drogových problémov), často krát zostávajú absolútne sami. Ak v zahraničí nemajú rodinu, zázemie, môže sa stať že im odoberú deti. V ostatnom čase téma odobratia detí bola aj na Slovensku veľmi silne prezentovaná práve médiami. Táto téma kulminuje naďalej. Slovenská republika mala problém s Anglickom, ktorý sa stále rieši, v susednom Česku majú veľký problém s Nórskom. Uviedla, že u nás zaznamenávame, že odoberania detí sa deje aj v Nemecku, kde sú naši občania, kedy napr. stratia prácu, rozídu sa, nevedia čo s deťmi. A tu sú deti obeťou, dostanú sa často do detského domova, kde je možnosť ich adoptovať. Podobné problémy vidíme aj v Rakúsku. Tu je práve Centrum pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže centrálnym orgánom, ktorý môže nejakým spôsobom napomôcť, zároveň však Centrum má len obmedzené možnosti a spôsoby, ako týmto ľuďom pomôcť.

- na margo ekonomickej migrácie, ktorá začína veľmi silnieť a na margo toho, že veľa mladých ľudí odchádza za prácou mimo Slovenska, sa CIPC rozhodlo podchytiť to, čo štátny orgán v spolupráci s ďalšími orgánmi môže robiť, čo môže robiť v spolupráci s mimovládnymi organizáciami (NGO). Uvedený projekt je zameraný na odoberanie detí a na únosy detí, uviedla niekoľko príkladov kazuistiky

- poukázala na to, že ekonomická kríza nie je len na Slovensku, ale cítiť ju v celej Európe. Ľudia chodia za prácou, snažia sa dostať lepšie pracovné podmienky. A z toho dôvodu CIPC oslovilo troch odborníkov-sudcov, ktorí mali zhodnotiť stav v Anglicku, Nemecku a Rakúsku, a zároveň poukázať na to, čo robiť v prípade, že sa naši občania ocitnú pred súdom iného štátu, ako sa môže náš štát pozerať na to, čo ďalej a ako môže náš štát pomôcť.

- informovala, že anglický sudca lord Matthew Thorpe je medzičasom aj poradcom ministra práce, sociálnych vecí a rodiny SR Jána Richtera a uviedla, že sa aj zaslúžil v známej kauze detí Ivany Boórovej, ktoré sa vrátili na Slovensko. V Anglicku dosiahli precedens a vstupovať do konaní môžu, vzhľadom na skutočnosť, že chcú deti dostať späť na Slovensko. Rakúšania, Nemci majú na uvedenú vec odlišný názor, a to, že angažovať by sa nemalo Centrum pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže ale rodičia, starí rodičia, ktorí by do toho nejako aktívne zasahovali. Často ľudia, ktorí odchádzajú zo Slovenska, nemajú dobré finančné zázemie a dôvodom vyst'ahovania práve do krajiny ako je Anglicko, Nemecko a Rakúsko sú sociálne dávky, ktoré sú odlišné, ako sú na Slovensku. CIPC chce v rámci projektu pripraviť metodiku, kto, s kým a ako môže komunikovať, to znamená, že Centrum pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže spolu s Ministerstvom spravodlivosti SR, resp. s našimi sudcami si určia, v akom rozmedzí sudcovia môžu konať, v prípade, že sa dozvedia, že dieťa sa nachádza na území iného štátu, či vlastne môžu vydať nejaké rozhodnutie. A to aj v prípade, ak sa dieťa vracia, aké rozhodnutie v tejto veci môžu vydať.

- v spolupráci s Ministerstvom vnútra SR, s Ministerstvom zahraničných vecí a európskych záležitostí SR, s Interpolom, s Prezidiom policajného zboru by chceli vyriešiť otázku, ako uvedené problémy riešiť. S Generálnou prokuratúrou SR, ktorá bude súčasťou tohto projektu je potrebné konzultovať otázku kvalifikácie únosu. Ďalej uviedla, že medzi prizvanými v rámci projektu sú aj mestá a obce, tzn. Združenie miest a obcí Slovenska, Únia miest Slovenska, vyššie územné celky, vo vzťahu ku ktorým riešia otázku, či matka, ktorá odchádza z Anglicka, má nejaké zabezpečenie vo forme sociálneho bytu alebo iného bývania. Dôležitú úlohu tu zohrávajú aj mimovládne organizácie zo Slovenska, ktoré v prípade, že prichádza niekto späť, či po psychickej stránke vie reagovať tak, aby sa vedel začleniť do normálneho života a vedel fungovať. Úlohou je teda vytvoriť si istú účinnú formu komunikácie práve medzi spomenutými orgánmi.

- podotkla, že na tento projekt bolo CIPC vyzvané aj na základe uznesenia Národnej rady SR, kde Národná rada SR odporučila, aby sa vypracovala istá koncepcia osvetu pri ekonomickej migrácii, do akej hranice štátny orgán môže zasiahnuť, a následne na to malo zorganizovať mediálnu kampaň. Práve odlišná jurisdikcia, odlišné ponímanie vecí priviedlo Centrum pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže k názoru zorganizovať mediálnu osvetu a posledným výstupom by mala byť medzinárodná konferencia, ktorá sa koná už tretí rok, kde by mali byť zastúpené tak štátne orgány, ako aj mimovládne organizácie, ako aj experti nielen z Európskej únie, ale aj z celého sveta, aby občania jednoducho vedeli v akom rozmedzí a v akej forme môžu čakať pomoc od štátu.

Peter Guráň, prvý podpredseda Výboru pre deti a mládež

- uviedol, že ide o mimoriadne citlivú často diskutovanú tému, možno niekedy aj zle interpretovaná v médiách, takže určite bude veľmi zaujímavé mať nejaké konkrétne výsledky z tohto projektu. P. Cisárovú, z Centra pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže požiadal, aby prítomným uviedla časový harmonogram projektu a termín konferencie a či na ňu budú prizvané aj nejaké medzinárodné organizácie.

Andrea Cisárová, Centrum pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže

- informovala, že z dôvodu, že sa jedná o medzinárodnú problematiku budú stále oslovované medzinárodné organizácie. Podobný projekt ako uviedlo Centrum pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže sa chystajú robiť aj Rakúšania a budú sa snažiť zmeniť medzinárodný predpis v rámci Európskej komisie, aby sa skutočne dal akcent na to, komu aké občianstvo patrí.

- uviedla, že aktivity na projekte už prebiehajú, odborníci pracujú na rozhodnutiach v prípadoch keď sa ľudia sťahujú do iných štátov, resp. akým spôsobom sa vyladí ochrana rodiny smerom k zahraničiu. To znamená, že už v mesiaci marec 2015 sa pripravuje stretnutie hlavných koordinátorov, ktorí budú riešiť koncepciu projektu a zároveň dala do pozornosti, že 16. marca 2015 prebehne stretnutie 15 zástupcov mimovládnych organizácií zo Slovenska, na ktoré prítomných zároveň aj pozvala. Približne v júni 2015 by mala začať mediálna kampaň k tomu, čo všetko môže urobiť štát, z ktorého odchádzajú občania aj so svojimi rodinami, resp. aké sú ich právomoci. V mesiaci september 2015 plánuje Centrum pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže zorganizovať už spomenutú konferenciu na medzinárodnej úrovni, ktorá mala minulé dva roky veľmi silný ohlas a konala sa pod záštitou dvoch ministrov a prezidenta SR. Na záver uviedla, že v mesiaci november 2015 je naplánované ukončenie horeuvedeného projektu.

- prítomných oboznámila, že Centrum pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže privíta písomné námety k prezentovanému Národnému projektu „Podpora Centra pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže (CIPC) I“.

Záver: Výbor zobral na vedomie informáciu o pripravovanom Národnom projekte „Podpora Centra pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže (CIPC) I“.

6. Záver

Janka Divincová, tajomníčka Výboru pre deti a mládež

- uviedla, že najbližšie zasadnutie Výboru pre deti a mládež je naplánované na začiatok júna 2015 pričom sú avizované dva materiály - informácia o plnení európskej stratégie mládeže, ktorú bude predkladať rezort školstva a prvá informácia o plnení stratégie na ochranu detí pred násilím.

Peter Guráň, prvý podpredseda Výboru pre deti a mládež

- prítomným poďakoval za aktívnu účasť, ako aj za konštruktívne formulácie záverov výboru.

Zapísala:

Andrea Hantabalová, v.r., Spoločný sekretariát výborov

Za správnosť:

Janka Divincová, v.r., tajomníčka Výboru pre deti a mládež

Schválil:

Peter Guráň, v.r., prvý podpredseda Výboru pre deti a mládež

Jozef Burian, v.r., predsedajúci, štátny tajomník Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR

V Bratislave dňa 30.4.2015